

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
DEPARTMENT OF BUSINESS ADMINISTRATION
ΠΜΣ «ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ»
MSC IN "ACCOUNTING AND CONTROL OF BUSINESSES AND PUBLIC SECTOR"

Διπλωματική Εργασία

*Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (FDI) – Η διεθνής
εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας*

Παπακωστοπούλου Β. Ελένη – Α.Μ. ΛΕΔΟΕ1440

Επιβλέπων

Φίλιππος Νικόλαος

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Η παρούσα εργασία υποβλήθηκε ως προαπαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου «Λογιστική και Έλεγχος Επιχειρήσεων και Δημοσίων Οργανισμών»

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι την παρούσα διπλωματική εργασία την έχω εκπονήσει η ίδια και όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν αναφέρονται στην βιβλιογραφία.

Η δηλούσα

Παπακωστοπούλου Β. Ελένη

Η παρούσα διπλωματική εργασία χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών στο πλαίσιο του προγράμματος χορήγησης υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές πρώτου κύκλου (μάστερ) στην Ελλάδα με ένταξη στην αγορά εργασίας, ακαδημαϊκού έτους 2014-2015.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στο Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, καθώς η διετής πορεία μου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα και η παρούσα διπλωματική εργασία χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών στο πλαίσιο του προγράμματος χορήγησης υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές πρώτου κύκλου (μάστερ) στην Ελλάδα με ένταξη στην αγορά εργασίας, ακαδημαϊκού έτους 2014-2015.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ θα ήθελα να εκφράσω στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Φίλιππα Νικόλαο για την δυνατότητα που μου έδωσε να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο θέμα και να αποκτήσω πολύτιμες εμπειρίες, καθώς και για τις κατευθύνσεις που μου παρείχε κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στους γονείς μου Βασίλειο και Θεοδώρα για τη διαχρονική συμπαράστασή τους μέσω της ηθικής και υλικής στήριξης των επιλογών μου.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στις φίλες και συμφοιτήτριές μου Ελευθερία, Μαρία και Ντονάλντα που μαζί περάσαμε το ταξίδι αυτό και στηρίξαμε τις προσπάθειες η μια της άλλης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Στους γονείς μου...

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η οικονομική κρίση αποτελεί το κύριο θέμα συζήτησης, σχεδόν σε ολόκληρο τον πλανήτη. Πλανητάρχης, αρχηγοί κρατών, οικονομολόγοι, ερευνητές, αναλυτές, σύμβουλοι, ακαδημαϊκοί, πολιτικοί και πολλοί άλλοι προσπαθούν να βρουν μια λύση, μια λύση που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη χωρίς μεγάλες απώλειες. Το μόνο σίγουρο σε όλο αυτό είναι πως οι απώλειες που υπάρχουν και θα υπάρξουν για πολλούς απλούς ανθρώπους θα είναι δυσμενείς.

Τι είναι όμως αυτό που κατά την άποψη πολλών οικονομολόγων, επιχειρηματιών αλλά και απλών ανθρώπων, θα βοηθήσει τις χώρες που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση και βρίσκονται στη φάση της ύφεσης; Έντονος λόγος γίνεται για τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, που για πολλούς φαντάζουν το αφανές χέρι βοήθειας που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη. Άπειρες μελέτες, αναλύσεις και απόψεις διατυπώνονται για το πώς ένα κράτος προσελκύει Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, πως τις διατηρεί και που οδηγείται η οικονομία του.

Στη φάση της βαθιάς ύφεσης βρίσκεται και η χώρα μας, η Ελλάδα, μια χώρα που αποτελεί το κομβικό σημείο τριών ηπείρων, πλούσια σε ομορφιές αλλά φτωχή σε επενδύσεις, μια χώρα χρεωκοπημένη που προσπαθεί να σταθεί στα πόδια της και αναζητά τρόπους ανάκαμψης και ανάπτυξης, καθώς τα οικονομικά της αποτελέσματα από την κρίση και μετά είναι απογοητευτικά. Στη παρούσα εργασία ,λοιπόν, εξετάζεται η περίπτωση της Ελλάδας ως χώρα υποδοχής ΑΞΕ, αλλά και πως αντέδρασαν οι ελληνικές επιχειρήσεις στη κρίση και που στράφηκαν, αλλά και στη διεθνή εμπειρία όσον αφορά τις ΑΞΕ στη τελευταία δεκαετία που οικονομικά αποτέλεσε μεγάλο καταπέλτη.

Περιεχόμενα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	10
1.1ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
1.2 ΠΕΡΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	10
1.3 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	11
1.3.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	11
1.4 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	13
1.4.1 ΜΟΡΦΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	13
1.4.2 ΤΥΠΟΙ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	18
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	18
2.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	19
2.2.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΟΟΣΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ	22
2.2.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ CAPITAL CONTROLS ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	24
2.2.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ INTERNATIONAL INVESTMENT AGREEMENT	25
2.3 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	28
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	28
3.2 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	29
3.2.1 ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ	31
3.2.2 ΕΚΡΟΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ	33
3.2.3 ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ.....	35
3.3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	38
3.3.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	39
3.3.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	41
3.4 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:EASE OF DOING BUSINESS IN GREECE.....	45
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	45
4.2 ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	45
4.2.1 ΕΝΑΡΞΗ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	48
4.2.2 ΛΗΨΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ	49

4.2.3 ΛΗΨΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	50
4.2.4 ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	50
4.2.5 ΛΗΨΗ ΠΙΣΤΩΣΗΣ.....	51
4.2.6 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ	52
4.2.7 ΠΛΗΡΩΜΗ ΦΟΡΩΝ	52
4.2.8 ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	53
4.2.9 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ.....	54
4.2.10 ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ	55
4.3 Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ – ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΟΟΣΑ.....	59
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	59
5.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	60
5.2.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	61
5.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	66
6.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	66
6.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	69
ΠΙΝΑΚΑΣ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΡΟΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	69
ΠΙΝΑΚΑΣ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	70
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	72

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΞΕ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Σελ.27
3.1 ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΡΟΕΣ ΑΞΕ 1999-2015	Σελ.30
3.2 ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΞΕ	Σελ.33
3.3 ΕΚΡΟΕΣ ΑΞΕ	Σελ.35
3.4 ΕΙΡΟΕΣ ΑΞΕ - ΕΛΛΑΔΑ 2005-2015	Σελ.39
3.5 ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΞΕ ΑΝΑ ΧΩΡΑ 2005-2015	Σελ.40
3.6 ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΞΕ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ 2005-2015	Σελ.41
3.7 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΞΕ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ 2005-2015	Σελ.42
3.8 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΞΕ ΣΤΟ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Σελ.43
4.1 ΕΥΚΟΛΙΑ ΣΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ	Σελ.47
4.2 ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Σελ.47
4.3 ΣΚΟΡ 0-100 ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Σελ.48
4.4 ΕΝΑΡΞΗ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Σελ.49
4.5 ΛΗΨΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ	Σελ.49
4.6 ΛΗΨΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Σελ.50
4.7 ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Σελ.51
4.8 ΛΗΨΗ ΠΙΣΤΩΣΗΣ	Σελ.51
4.9 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ	Σελ.52
4.10 ΠΛΗΡΩΜΗ ΦΟΡΩΝ	Σελ.53
4.11 ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	Σελ.54
4.12 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	Σελ.54
4.13 ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ	Σελ.55

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

3.1 ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΙΡΟΩΝ ΑΞΕ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ	Σελ.38
4.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ	Σελ.58

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

Ελληνικά

ΑΞΕ = Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

ΑΕΠ = Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΔΝΤ = Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

ΟΟΣΑ = Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΟΤΕ = Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος

ΤτΕ = Τράπεζα της Ελλάδος

Ξένα

CAD = Canada Dollar

CZK = Czech Republic Koruna

G20 = Η Ομάδα των Είκοσι¹

FDI = Foreign Direct Investment

OECD = Organization of Economic Co-operation and Development

IIAs = International Investment Agreement

USD = United States Dollar

UNCTAD = United Nations Conference on Trade and Development

¹ Η ομάδα των 20, γνωστή και ως G20, είναι ένα διεθνές φόρουμ για τις κυβερνήσεις και τους διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των 20 μεγαλύτερων οικονομιών. Τα μέλη του περιλαμβάνουν οι εξής χώρες: Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Ιταλία, Ινδία, Ινδονησία, Καναδάς, Κίνα, Μεξικό, Νότια Αφρική, Νότια Κορέα, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Τουρκία και Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τις τελευταίες δεκαετίες υπάρχει ραγδαία αύξηση των εμπορικών συναλλαγών και σχέσεων μεταξύ διαφόρων χωρών, με αποτέλεσμα την εμφάνιση των ΑΞΕ, της παγκοσμιοποίησης, το άνοιγμα των συνόρων αλλά και της πολυεθνικής εταιρείας. Οι ΑΞΕ αποτελούν βασικότατο εργαλείο ανάπτυξης των χωρών και η εμφάνιση πολυεθνικών εταιρειών ανά τον κόσμο αποτελεί πλέον σύνηθες φαινόμενο.

Έχουν γίνει και συνεχίζουν να γίνονται πολλές μελέτες για τις ΑΞΕ, για τους τρόπους εμφάνισης τους αλλά και των μορφών τους, καθώς και τους τρόπους προσέλκυσης τους. Επίσης, αναπτύσσονται διάφοροι κρατικοί μηχανισμοί προσέλκυσης επενδύσεων δίνοντας ευνοϊκά κριτήρια και διευρύνοντας με αυτόν τον τρόπο τις διεθνείς σχέσεις, αλλά και το άνοιγμα των συνόρων και της παγκοσμιοποίησης.

Στον παρόν κεφάλαιο αναλύεται ο όρος παγκοσμιοποίηση που έχει αλλάξει την οικονομική γεωγραφία αλλά και τις οικονομικές πολιτικές που ακολουθούν οι χώρες, επίσης αναλύονται οι μορφές, οι τύποι και ο ορισμός των ΑΞΕ. Τέλος, μέσα από την θεωρία των επενδύσεων ερμηνεύεται η πολυεθνική εταιρεία και οι τρόποι εμφάνισης της.

1.2 ΠΕΡΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης έχει ταραξεί έντονα τα νερά της παγκόσμιας οικονομίας τις τελευταίες δεκαετίες, αλλάζοντας την οικονομική γεωγραφία αλλά και τις οικονομικές πολιτικές που κάθε κράτος χρησιμοποιούσε.

Σύμφωνα με τον Δ. Κυρκιλή², ο όρος «παγκοσμιοποίηση» χρησιμοποιείται ευρύτατα κι εξηγεί πως όλες οι εθνικές οικονομίες αλληλοεξαρτώνται μέσω της διεθνοποίησης της παραγωγής, των εμπορικών και χρηματοπιστωτικών ροών αλλά και των πολυεθνικών επιχειρήσεων, που παίζουν σημαντικό ρόλο.

Στην προσπάθεια διερεύνησης του φαινομένου αυτού έχουν διατυπωθεί διάφοροι ορισμοί οι οποίοι χωρίζονται σε δύο ομάδες. Η πρώτη ομάδα βασίζεται στην ερμηνεία πως η παγκοσμιοποίηση ορίζει έναν οικονομικό κόσμο χωρίς σύνορα και πως οι κρατικοί μηχανισμοί και οι κρατικές πολιτικές ελέγχου της οικονομίας δεν είναι αποτελεσματικοί. Η δεύτερη ομάδα ερμηνεύει την παγκοσμιοποίηση ως μια διαδικασία εξέλιξης των κρατών μέσω της οικονομικής ανάπτυξης που οδηγεί σε έναν δυναμικό μετασχηματισμό των διεθνών οικονομικών σχέσεων. Με άλλα λόγια ο δυναμικός μετασχηματισμός αυτός οδηγεί στην ομοιογένεια των κρατών ως προς τις οικονομικές πολιτικές τους οι οποίες διαχρονικά αλλάζουν, χωρίς τις πολιτικές αυτές να τις θεωρεί αναποτελεσματικές.

Τα βασικά στοιχεία που απαρτίζουν το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης είναι το διεθνές εμπόριο, η κίνηση κεφαλαίων και οι *Άμεσες Ξένες Επενδύσεις* (ΑΞΕ). Οι ΑΞΕ εμφανίζονται κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα και με την δυναμικότητά τους από το 1990 και μετά βοηθούν την παγκοσμιοποίηση δίνοντας τις γερές βάσεις για ένα καλύτερο μέλλον. Το εργαλείο αυτό της σύγχρονης παγκοσμιοποίησης, οι ΑΞΕ, δηλαδή οι παραγωγικές επενδύσεις που γίνονται πέρα από τα εθνικά σύνορα από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, μέσω της μεταφοράς και της εξέλιξης της τεχνολογίας μικραίνουν όλο και περισσότερο τα οικονομικά γεωγραφικά σύνορα, αναδεικνύοντας την αλληλεξάρτηση των λαών και διευκολύνοντας την μεταφορά πληροφοριών και την διεκπεραίωση των συναλλαγών.

1.3 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

1.3.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Έχουν αποτυπωθεί διάφοροι ορισμοί για το τι είναι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, μερικοί από τους κυριότερους είναι οι εξής:

² Δημήτριος Κυρκιλής, Άμεσες ξένες επενδύσεις – Νέα αναθεωρημένη έκδοση 2010, Εκδόσεις Κριτική ΑΕ

- Σύμφωνα με τον Δ. Κυρκιλή, είναι η ίδρυση θυγατρικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό οι οποίες είναι μερικώς ή ολικώς ιδιοκτησία της μητρικής εταιρείας. Η ΑΞΕ περιλαμβάνει τη μεταφορά πέρα από τα εθνικά σύνορα ενός πακέτου διακριτών και συμπληρωματικών παραγωγικών εισροών, όπως π.χ. μετοχικό κεφάλαιο, κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, ενδιάμεσες και πρώτες ύλες που αφορούν υλικές εισροές, είτε άυλες όπως π.χ. τεχνογνωσία (know how), marketing, ποιοτικό έλεγχο.
- Για το ΔΝΤ, άμεση ξένη επένδυση νοείται όταν μια επιχείρηση (μητρική) **μακροχρόνια** αποκτά σημαντικό μερίδιο μιας επιχείρησης (θυγατρικής) του εξωτερικού³.
- Από την άλλη σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, για να θεωρηθεί μια επένδυση ως άμεση το ελάχιστο ποσοστό ιδιοκτησίας επί της θυγατρικής σε άλλο κράτος πρέπει να είναι 10%⁴.

Στη συνέχεια των μακροχρόνιων ερευνών για τις ΑΞΕ έχει διατυπωθεί πως με την πραγματοποίηση άμεσων ξένων επενδύσεων οι επιχειρήσεις μετατρέπονται σε πολυεθνικές, δηλαδή επιχειρήσεις οι οποίες κατέχουν ή ελέγχουν επιχειρήσεις σε περισσότερες από μια χώρες. Απαραίτητο εργαλείο στην πραγματοποίηση αυτής της μορφής επένδυσης είναι ο έλεγχος, ο οποίος ασκείται όχι μόνο μέσω πλειοψηφικής συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της θυγατρικής, αλλά και στις περιπτώσεις μειοψηφικής συμμετοχής. Βασική προϋπόθεση για την μητρική εταιρεία όμως, είναι να επηρεάζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για να θεωρείται ότι υπάρχει έλεγχος. Αποτελεσματικός έλεγχος μπορεί να ασκείται και σε περιπτώσεις μειοψηφικής συμμετοχής, όπου η μητρική εταιρεία πρέπει να είναι ο αποκλειστικός προμηθευτής τεχνολογικών εισροών και τεχνογνωσίας, οργάνωσης και συντονισμού της λειτουργίας των διαφορετικών πόρων για την πραγματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας. Με αυτό τον τρόπο η θυγατρική εταιρεία σε ζητήματα στρατηγικής σημασίας, ελέγχεται από την μητρική.⁵ Επομένως ιδιαίτερη σημασία δίνεται στον βαθμό που ασκείται ο έλεγχος αυτός, καθώς το ζήτημα του ελέγχου διαφέρει ανάλογα

³ Μελοπομένη Γ. Ζερβαντιάδου, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις: Η περίπτωση της Ελλάδας, Οκτώβριος 2015, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

⁴ www.oecd.org, OECD 2013

⁵ Βελώνης Δημήτριος, Οι προσδιοριστικοί παράγοντες των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ευρωζώνη και ο ρόλος της κρίσης, Οκτώβριος 2015, Πανεπιστήμιο Πειραιώς

με τη χώρα όπου πραγματοποιείται η ΑΞΕ και το νομικό πλαίσιο που διέπει τις ΑΞΕ στη χώρα αυτή.

Τέλος, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία είναι γενικά αποδεκτό πως με την κατοχή μετοχικού κεφαλαίου σε ελάχιστο ποσοστό 10% νοείται η ΑΞΕ, ενώ για την άσκηση ελέγχου επί της θυγατρικής εταιρείας το ελάχιστο ποσοστό ανέρχεται στο 25% επί του μετοχικού κεφαλαίου της θυγατρικής από την μητρική εταιρεία.

1.4 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

1.4.1 ΜΟΡΦΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις πραγματοποιούνται με τις παρακάτω βασικές μορφές:

- **Θυγατρική αποκλειστικής ιδιοκτησίας (wholly – owned subsidiary)**

Η εταιρεία αυτή ανήκει εξ' ολοκλήρου στη μητρική εταιρεία που πραγματοποιεί την επένδυση στη ξένη χώρα και είναι αποκλειστικός μέτοχος. Η θυγατρική είτε είναι μια εντελώς νέα εταιρεία ή μια ήδη υπάρχουσα εταιρεία την οποία εξαγόρασε η μητρική.

- **Κοινοπραξία (joint venture)**

Είναι η συνεργασία μιας ή περισσότερων ξένων εταιρειών με μια ή περισσότερες εταιρείες της χώρας υποδοχής για τη δημιουργία μιας νέας εταιρείας ή για την εξαγορά μιας ήδη υπάρχουσας τοπικής εταιρείας. Η συνεισφορά των ξένων εταίρων συνήθως αφορά τον παραγωγικό συντελεστή που οι υπόλοιποι δεν κατέχουν και η συνεισφορά αυτή αποτελείται από κεφάλαια, ανθρώπινο δυναμικό (στελέχη), τεχνογνωσία, τεχνολογία κλπ.

- **Μερική εξαγορά (partial acquisition)**

Η μητρική εταιρεία αποκτά μέρος των μετοχών μιας τοπικής εταιρείας με την οποία συνεργάζεται μέσω της μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, συμφωνιών αμοιβαίας διανομής των προϊόντων τους κλπ.⁶

Οι παραπάνω μορφές αποτελούν τις βασικές μορφές που χρησιμοποιούνται για να προσδιοριστούν οι ΑΞΕ. Υπάρχουν και άλλες μορφές οι οποίες είτε αποτελούν συνέχεια των βασικών μορφών είτε είναι μορφές που δε συναντώνται συχνά, όπως:

- **Greenfield Strategy**

Η δημιουργία εξ' ολοκλήρου νέας εταιρείας με την εξαγορά γης, την κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων και την αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού. Εμφανίζεται και στη μορφή Wholly – owned subsidiary.

- **Brownfield Strategy**

Η απόκτηση ήδη υπάρχουσας εταιρείας με κτιριακές εγκαταστάσεις, και στη συνέχεια μετατροπή και ανάπτυξη της εταιρείας σε μια νέα παραγωγική μονάδα. Εμφανίζεται και στη μορφή Wholly – owned subsidiary.

- **Παράκτια εταιρεία (off shore company)**

Μια μητρική εταιρεία ιδρύει νέα εταιρεία σε ξένη χώρα και σύμφωνα με τη νομοθεσία δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε ξένες χώρες και απολαμβάνει στις χώρες αυτές ιδιαίτερα ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση. Αυτές οι χώρες χαρακτηρίζονται και ως «Φορολογικοί Παράδεισοι». Η νέα αυτή εταιρεία είναι βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα καθώς ο κύριος σκοπός της είναι η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των κερδών της.

Κλείνοντας πρέπει να επισημανθεί πως η μητρική ή αλλιώς πολυεθνική εταιρεία ως άμεσος επενδυτής μπορεί να συμμετάσχει στη ξένη χώρα και με συμφωνίες που περιλαμβάνουν τη μεταφορά γνώσης, τεχνολογίας και εμπειρίας, χωρίς την μεταφορά κεφαλαίου. Τέτοιες συμφωνίες είναι:

- **Συμφωνία παραχώρησης δικαιωμάτων εκμετάλλευσης (licensing)**

⁶ Αποστόλου Πρόδρομος, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις σε χώρες του οργανισμού συνεργασίας και ανάπτυξης, Οκτώβριος 2013, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Παρέχεται από την μητρική το δικαίωμα στην τοπική εταιρεία να κάνει χρήση μιας πατέντας ή μιας εξειδικευμένης εισροής που εφαρμόζει η ίδια.

- **Συμφωνία δικαιόχρησης (franchising)**

Η πώληση του δικαιώματος χρήσης του εμπορικού σήματος της πολυεθνικής εταιρείας σε μια τοπική εταιρεία για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και σύμφωνα με τις οδηγίες της μητρικής εταιρείας, καθώς ταυτόχρονα παρέχονται τα ενδιάμεσα και συμπληρωματικά αγαθά για την παραγωγή του ίδιου ακριβώς προϊόντος ή υπηρεσίας.

1.4.2 ΤΥΠΟΙ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Όταν μια πολυεθνική αποφασίζει να πραγματοποιήσει μια ΑΞΕ έχει κάποιον σκοπό που θέλει να πετύχει, που δεν είναι ο ίδιος για όλες τις πολυεθνικές. Με βάση λοιπόν το σκοπό αυτό για τον οποίο γίνεται μία ΑΞΕ μπορούμε να προσδιορίσουμε κάποιους βασικούς τύπους.

- **Άμεσες ξένες επενδύσεις προς αναζήτηση πλουτοπαραγωγικών πόρων (resource seeking)**

Είναι η μορφή ΑΞΕ που προβαίνει μια πολυεθνική εταιρεία με σκοπό την απόκτηση πλουτοπαραγωγικών πόρων στο χαμηλότερο δυνατό κόστος σε σχέση με τη χώρα προέλευσης.

Οι τρεις βασικοί πλουτοπαραγωγικοί πόροι είναι:

1. Φυσικοί πόροι: μεταλλεύματα όπως πετρέλαιο, χαλκός κλπ, και αγροτικά προϊόντα όπως ζάχαρη, καφές, τσάι κλπ. Η ΑΞΕ αυτή απαιτεί υψηλές επενδύσεις σε υποδομές καθώς συνδέεται αποκλειστικά με τη χώρα υποδοχής. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι πετρελαϊκές και μεταλλευτικές πολυεθνικές εταιρείες.
2. Εργατικό δυναμικό: με αυτή τη μορφή ΑΞΕ αναζητείται από πολυεθνικές εταιρείες των ανεπτυγμένων χωρών φθινό και ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό από τις αναπτυσσόμενες, καθώς το εργατικό κόστος στις ανεπτυγμένες χώρες είναι πάρα πολύ υψηλό.

3. Τεχνολογικές και διαχειριστικές ικανότητες: η μορφή αυτή αφορά κυρίως εταιρείες που προσφέρουν υπηρεσίες όπως τουρισμός, ιατρικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες κλπ γιατί συνδέεται αποκλειστικά με τη χώρα υποδοχής.

- **Άμεσες ξένες επενδύσεις προς αναζήτηση αγορών (market seeking)**

Ο σκοπός της συγκεκριμένης ΑΞΕ είναι η παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών όχι μόνο για τη χώρα υποδοχής, αλλά και για τις γειτονικές χώρες, βάσει κάποιων κινήτρων που έχει διακρίνει η μητρική εταιρεία.

Κάποια βασικά κίνητρα αυτής της μορφής ΑΞΕ είναι:

1. Η εγκατάσταση πελατών και προμηθευτών στην αγορά στόχο.
2. Η προσαρμογή των προϊόντων σε τοπικά καταναλωτικά πρότυπα ή συνθήκες παραγωγής.
3. Από άποψη κόστους η εξυπηρέτηση μιας αγοράς με ΑΞΕ να είναι πιο συμφέρουσα.
4. Η δυναμικότητα της αγοράς, είναι ένα στοιχείο που εξετάζουν όλες οι πολυεθνικές και οι περισσότερες από αυτές θέλουν να βρίσκονται στις αγορές αυτές όπου βρίσκονται και οι ανταγωνιστές τους.

- **Άμεσες ξένες επενδύσεις προς αναζήτηση αποδοτικότητας (efficiency seeking)**

Η μητρική εφόσον έχει κατοχυρώσει τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους και τις αγορές αναζήτησης της, στοχεύει στην καλύτερη οργάνωση όλων αυτών των δραστηριοτήτων με αποτέλεσμα την αποδοτικότερη χρήση των πλουτοπαραγωγικών πόρων της.

- **Άμεσες ξένες επενδύσεις προς αναζήτηση στρατηγικών πόρων ή ικανοτήτων (strategic asset seeking)**

Αυτός ο τύπος ΑΞΕ συναντάται κυρίως σε πολυεθνικές εταιρείες του κλάδου υψηλής τεχνολογίας καθώς οι εταιρείες αυτές στοχεύουν στη διατήρηση και βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας τους με την εξαγορά άλλων εταιρειών.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τον βαθμό προσέλκυσης ΑΞΕ είναι πολλοί και διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα. Βέβαια αυτοί οι παράγοντες ομαδοποιούνται και εξετάζονται ως πολιτικοί και θεσμικοί παράγοντες καθώς και ως οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες. Στους πολιτικούς και θεσμικούς παράγοντες περιέχονται η πολιτική σταθερότητα, η διαφάνεια του θεσμικού πλαισίου, η ελευθερία κίνησης κεφαλαίων, το νομικό πλαίσιο, η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης κλπ. Στους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες συγκαταλέγονται το μέγεθος της αγοράς, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας, οι υποδομές, το εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, η παρούσα οικονομική κατάσταση κλπ.

Τα κίνητρα που προσφέρει κάθε χώρα, όπως και τα εμπόδια που αντιμετωπίζει η πολυεθνική εταιρεία, ποικίλουν. Ο χρόνος είναι η βασική μεταβλητή τόσο των κινήτρων όσο και των εμποδίων, για το λόγο αυτό η πολυεθνική εταιρεία πριν την διενέργεια ΑΞΕ στην υποψήφια χώρα υποδοχής πρέπει να κάνει έρευνα αγοράς, να εξετάσει τα κίνητρα και τα εμπόδια και να επιλέξει τη χώρα εκείνη που ελαχιστοποιεί την πιθανότητα αποτυχίας των σχεδίων της και αυξάνει την επιτυχία των επενδυτικών της αποφάσεων. Επιπρόσθετα διάφορα κυβερνητικά κίνητρα μπορούν να λειτουργήσουν θετικά στην απόφαση πραγματοποίησης ΑΞΕ από πλευράς πολυεθνικής, ειδικά όταν συνδυάζονται με τους προαναφερθέντες παράγοντες. Τέτοια κίνητρα μπορούν να είναι η χαμηλή φορολόγηση και χρηματοοικονομικά κίνητρα, όπως επιχορηγήσεις ή χαμηλότοκα δάνεια.

Τέλος, ο τύπος επένδυσης που θέλει να πραγματοποιήσει μια πολυεθνική εταιρεία καθορίζει την ιεράρχηση των παραγόντων που αναφέρθηκαν παραπάνω. Κατόπιν πολλών μελετών είναι πλέον κοινώς αποδεκτό πως οι χώρες υποδοχής για την πραγματοποίηση ΑΞΕ πρέπει να έχουν θετική συσχέτιση μεταξύ των οικονομικών και θεσμικών παραγόντων, και αρνητική συσχέτιση μεταξύ των πολιτικών παραγόντων και της πολιτικής ή μακροοικονομικής αστάθειας.

2.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι παράγοντες που προσδιορίζουν την προσέλκυση των ΑΞΕ σε μια χώρα έχει απασχολήσει πολλούς ερευνητές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Οι παράγοντες προσέλκυσης καθορίζονται από το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής, ενώ είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με τα κίνητρα και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες που πρόκειται να πραγματοποιήσουν ΑΞΕ. Σύμφωνα με τον Φίλιππα⁷ οι παράγοντες που καθορίζουν την προσέλκυση ΑΞΕ και έχουν αποτελέσει πεδίο επιστημονικής έρευνας είναι:

- **Η γεωγραφική θέση της χώρας υποδοχής.** Τα γεωγραφικά πλεονεκτήματα που προσφέρει μια χώρα είναι ένας από τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την προσέλκυση ΑΞΕ. Πλεονεκτήματα όπως η δυνατότητα σύνδεσης με περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, πχ φυσικό πλούτο κλπ.
- **Το μέγεθος της εγχώριας αγοράς.** Το μέγεθος της αγοράς προορισμού αλλά και οι προοπτικές ανάπτυξης της είναι ιδιαίτερα βασικός παράγοντας έλξης επενδυτών που αναζητούν μερίδιο στην συγκεκριμένη αγορά. Η μέτρηση του μεγέθους της αγοράς μπορεί να υπολογίζεται με το κατά κεφαλήν εισόδημα, το μέγεθος του πληθυσμού κλπ.
- **Η τρέχουσα τάση για εισροές ΑΞΕ.** Η κατάσταση που επικρατεί σε μια χώρα ως προς την υπάρχουσα προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων είναι ένας παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει την εισροή ή μη, νέων επενδύσεων. Μια οικονομία η οποία κατά το παρελθόν έχει προσελκύσει υψηλό αριθμό άμεσων ξένων επενδύσεων είναι πιθανό να αποτελέσει πόλο έλξης και νέων αφού αφενός ο παράγοντας αυτός δρα ενθαρρυντικά στους υποψήφιους επενδυτές και αφετέρου αποτελεί μια ένδειξη υγιούς οικονομίας.
- **Ο ρυθμός της παγκόσμιας ανάπτυξης.** Η ύπαρξη πραγματικής ανάπτυξης στην παγκόσμια αγορά δημιουργεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων.

⁷Φίλιππας, Ν. Δ. (2014). *Παράγοντες που επηρεάζουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις: Ελλάδα και χώρες του OECD*. Αθήνα: Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.

- **Ο πληθωρισμός.** Η ύπαρξη είτε πολύ υψηλού πληθωρισμού είτε αρνητικού πληθωρισμού σε μια οικονομία δρα αποσταθεροποιητικά και αποθαρρύνει τους υποψήφιους επενδυτές.
- **Το εμπόριο και ο βαθμός απελευθέρωσης των αγορών.** Σε χώρες οι οποίες θέτουν περιορισμούς στην ελεύθερη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών και επιβάλλουν υψηλούς δασμούς η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων είναι περιορισμένη.
- **Η φορολογία των επιχειρήσεων.** Η εισροή ΑΞΕ σε χώρες με υψηλή φορολόγηση των επιχειρήσεων είναι μειωμένη.
- **Το υψηλό εργασιακό κόστος.** Σε χώρες με υψηλό εργασιακό κόστος οι επιχειρήσεις είναι αντιμέτωπες με υψηλά μεταβλητά κόστη, γεγονός που λειτουργεί αποθαρρυντικά για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.
- **Οι διεθνείς συνθήκες ρευστότητας.** Η διεθνής ύπαρξη υψηλής ρευστότητας συμβάλλει στην αύξηση των ΑΞΕ και ευνοεί κυρίως μικρές οικονομίες οι οποίες παρουσιάζουν θετικές προοπτικές ανάπτυξης.
- Η ύπαρξη ενός **αναπτυγμένου και σταθερού χρηματοοικονομικού / τραπεζικού συστήματος** που παρέχει εύκολα πρόσβαση σε κεφάλαια.
- **Η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος** αποτελούν δύο παράγοντες των οποίων η ύπαρξη δρα ανασταλτικά στις ΑΞΕ. Ειδικότερα χώρες με πολιτικό κίνδυνο και πολιτική αστάθεια προσελκύουν λιγότερες επενδύσεις.
- **Η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας** επιδρά στις ΑΞΕ, αφού έχει αποδειχθεί ότι χώρες οι οποίες έχουν υψηλή αξιολόγηση από διεθνείς οίκους αξιολόγησης προσελκύουν περισσότερες επενδύσεις.
- **Οι κοινωνικές αναταραχές, οι συχνές απεργίες, οι στάσεις εργασίας** είναι αποτρεπτικοί παράγοντες προσέλκυσης ΑΞΕ.
- **Θεσμικοί παράγοντες, η πολιτική εξουσία και δικαιοσύνη** είναι παράγοντες που όταν λειτουργούν αποτελεσματικά, ενθαρρύνουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις.
- **Η γραφειοκρατία** σε μια χώρα δρα αποτρεπτικά στην υλοποίηση επενδύσεων αφού αφενός προκαλεί χρονοβόρες διαδικασίες για την ίδρυση και την λειτουργία μιας επιχείρησης, ενώ αφετέρου οι πολύπλοκες διαδικασίες ευνοούν την διαφθορά.

- **Η ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού**, καθώς και η γνώση των σύγχρονων τεχνολογιών ευνοούν επίσης τις ΑΞΕ. Επίσης, το υψηλό επίπεδο έρευνας και ανάπτυξης σε μια χώρα δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για ΑΞΕ αφού αυξάνει τη τεχνογνωσία.

Από την άλλη πλευρά η θεωρία του Dunning⁸ με το εκλεκτικό παράδειγμα αναφέρει ως βασικά κριτήρια προσέλκυσης ΑΞΕ τον συνδυασμό της κυριότητας ή ιδιοκτησίας, της θέσης ή τοποθεσίας και της εσωτερικοποίησης. Το ιδιοκτησιακό πλεονέκτημα ή πλεονέκτημα της κυριότητας (ownership advantage) είναι το πλεονέκτημα με το οποίο προκειμένου μια εταιρεία να προχωρήσει σε μια επένδυση θα πρέπει να κατέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων εταιρειών, το οποίο πλεονέκτημα θα το εκμεταλλευτεί με τη δημιουργία θυγατρικών εταιρειών στη χώρα υποδοχής της επένδυσης. Το πλεονέκτημα της τοποθεσίας (location advantage), σύμφωνα με το οποίο ο τόπος πραγματοποίησης της επένδυσης προσδιορίζεται από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η τοποθεσία, όπως για παράδειγμα ευνοϊκή ή χαμηλή φορολόγηση, χαμηλό κόστος παραγωγής κλπ. Επιπλέον, το πλεονέκτημα της εσωτερικοποίησης (internalization advantage), με βάση το οποίο παραχωρούνται δικαιώματα παραγωγής από τη χώρα υποδοχής, εφόσον η μητρική δημιουργήσει θυγατρικές οι οποίες προσφέρουν πλεονεκτήματα στη χώρα υποδοχής της επένδυσης. Επιπροσθέτως, στη θεωρία του Dunning αναφέρεται πως οι ΑΞΕ συχνά συνδέονται και εξαρτώνται από ορισμένους προσδιοριστικούς παράγοντες, που ομαδοποιούνται ως εξής⁹:

- **Κλασσικοί παράγοντες:** είναι οι παράγοντες που συνδέονται με το μέγεθος της αγοράς, το εργατικό κόστος καθώς και το κόστος παραγωγής στη χώρα υποδοχής της επένδυσης.
- **Παράγοντες που εμποδίζουν το εμπόριο:** είναι οι παράγοντες που αναφέρονται στο βαθμό ανοίγματος της οικονομίας που θα δεχτεί την επένδυση.
- **Δομικοί παράγοντες:** είναι αυτοί που εξαρτώνται από την ύπαρξη ή μη κατάλληλων υποδομών υποδοχής της επένδυσης.

⁸ Extending the Eclectic Paradigm in International Business: Essays in Honor of John Dunning, June 2003 by H. Peter Gray

⁹ Αγγελική Σ. Παπαγεωργίου, «Άμεσες Ξένες Επενδύσεις. Προσδιοριστικοί παράγοντες και πολιτικές προσέλκυσης στο πλαίσιο της οικονομικής διπλωματίας. Η περίπτωση της Ελλάδας.» 2013, Πανεπιστήμιο Πειραιά.

- **Παράγοντες επιχειρηματικού κινδύνου:** είναι οι παράγοντες αυτοί που προκύπτουν από τις αξιολογήσεις εταιρικών στοιχείων σχετικά με το βαθμό της επικινδυνότητας της επένδυσης.

2.2.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΟΟΣΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ

Σύμφωνα με έρευνα¹⁰ για τους προσδιοριστικούς παράγοντες των ΑΞΕ στις χώρες του ΟΟΣΑ και τις αναπτυσσόμενες χώρες, διαπιστώνουμε πως υπήρξαν πολλές προσπάθειες για την εύρεση των παραγόντων που προσδιορίζουν μια χώρα ελκυστική ως προς τις ΑΞΕ. Στη προσπάθεια εύρεσης των παραγόντων διαπιστώνεται ότι οι ΑΞΕ είτε είναι προσανατολισμένες στην αγορά – “Market-oriented”, είτε είναι προσανατολισμένες στις εξαγωγές – “Export-oriented”. Οι “Market-oriented” εστιάζουν περισσότερο στο μέγεθος της αγοράς και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής, ενώ οι “Export-oriented” επικεντρώνονται κυρίως στην ανταγωνιστικότητα του κόστους της χώρας υποδοχής, βέβαια υπάρχουν και προσδιοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν και τους δύο αυτούς τύπους.

Ένας από τους πιο σημαντικούς μακροοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζει την προσέλκυση ΑΞΕ είναι το μέγεθος της οικονομίας, που από πολλούς συγγραφείς έχει χαρακτηριστεί από τους πιο σημαντικούς, και υπολογίζεται από το σχετικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Το μέγεθος της αγοράς μιας οικονομίας προσελκύει συνήθως οριζόντιες ΑΞΕ, με επενδύσεις σε επιχειρήσεις που θέλουν να αποκτήσουν μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς. Επίσης, οι προοπτικές ανάπτυξης, η σταθερότητα της αγοράς και τα επίπεδα του πληθωρισμού στη χώρα υποδοχής επηρεάζουν με τη σειρά τους τις αποφάσεις των επενδυτών, αν λάβουμε υπόψη πως η αστάθεια της αγοράς που εκφράζεται από υψηλό πληθωρισμό καθώς και ο πολιτικός κίνδυνος επηρεάζουν αρνητικά τις εισροές ΑΞΕ.

Το άνοιγμα του εμπορίου, το οποίο ορίζεται από τις εξαγωγές και τις εισαγωγές ως ποσοστό του ΑΕΠ, αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει τις εισροές επενδύσεων. Διάφορες μελέτες επιβεβαιώνουν τη θετική σχέση μεταξύ ανοικτού εμπορίου και επενδύσεων, αποδεικνύοντας ότι η ίδρυση εμπορικών δεσμών και διεθνής εμπορικής ανάπτυξης επηρεάζουν αισθητά τις ροές ΑΞΕ.

¹⁰ Foteini Economou, Christos Hassapis, Nikolaos Philippas and Mike G. Tsionas “Foreign direct investment determinants in OECD and developing countries”, August 2014

Ένας άλλος, εξίσου, σημαντικός προσδιοριστικός των ΑΞΕ είναι το εργατικό κόστος, το οποίο συνήθως συσχετίζεται με κάθετες ή προσανατολισμένες στις εξαγωγές ΑΞΕ. Ωστόσο, το σχετικά χαμηλό εργατικό κόστος δεν σχετίζεται με αυξημένες ροές επενδύσεων στη χώρα υποδοχής., ειδικά όταν η γνώση και η πραγματογνωμοσύνη του προσωπικού χρειάζεται για εξειδικευμένη παραγωγή ή παροχή υπηρεσιών. Στη περίπτωση αυτή το ανθρώπινο κεφάλαιο, η εργασιακή ποιότητα καθώς και οι ερευνητικές και αναπτυξιακές δαπάνες αποτελούν παράγοντες ιδιαίτερης σημασίας.

Η φορολογία των επιχειρήσεων είναι ένας άλλος προσδιοριστικός παράγοντας καθώς αποτελεί πιθανή πηγή επιπρόσθετου επιχειρησιακού κινδύνου, αλλά και βασικό εργαλείο λήψης αποφάσεων των επενδυτών ως προς τις ΑΞΕ. Αν λάβουμε υπόψη το παράδειγμα της Ιρλανδίας που αναπτύσσοντας φορολογικά κίνητρα ως χώρα υποδοχής επενδύσεων, οδήγησε την ελκυστικότητα της ως προς ΑΞΕ σε υψηλό επίπεδο.

Εν συνεχεία, αξίζει να σημειωθεί πως θεσμικοί παράγοντες όπως η ρυθμιστική ποιότητα, ο έλεγχος της διαφθοράς κλπ, το ευνοϊκό οικονομικό αίσθημα ή οι δείκτες επενδυτικού κλίματος οι οποίοι επηρεάζουν τις εισροές ΑΞΕ, αν και σύμφωνα με πολλές έρευνες είναι δύσκολο να βρεις ακριβή στοιχεία επηρεασμού των θεσμικών παραγόντων, εξαιτίας της έλλειψης ακριβών μετρήσεων.

Μια άλλη προσέγγιση που υπάρχει σύμφωνα με τους προσδιοριστικούς παράγοντες είναι αυτή του Jayasuriya¹¹ (2011), ο οποίος ως εργαζόμενος στην World Bank, εξέτασε τη σχέση μεταξύ του 'Ease of Doing Business'¹² και των ΑΞΕ μέσω της κατάταξης των χωρών στις παγκόσμιες βαθμολογίες. Σύμφωνα λοιπόν με την προσέγγιση αυτή, η σχέση αυτή αποτελεί θεσμική μεταβλητή που κυριεύει τους επενδυτές ως προς τη λήψη των αποφάσεων, μετά από την εξέταση 84 χωρών από το 2002-2009 όπου διαπιστώθηκε η θετική σχέση μεταξύ της θέσης της χώρας με τον δείκτη του "Ease of Doing Business" και των ροών ΑΞΕ.

Ο δυνητικός αντίκτυπος όλων των ανωτέρω παραγόντων έχει εξεταστεί σε διάφορες ομάδες χωρών οι οποίες απεικονίζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά στην οικονομική ανάπτυξη και του μεγέθους της αγοράς, ως προς τους παράγοντες αυτούς.

¹¹ Jayasuriya, D. 2011 "Improvements in the World Bank's ease of doing business rankings: do they translate into greater foreign direct investment inflows?"

¹² Είναι ένας δείκτης που δημιουργήθηκε από τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank) ο οποίος μετρά την ευκολία του επιχειρείν σε μια χώρα.

Τέλος, στις χώρες του ΟΟΣΑ προσδιορίζονται εύρωστες αποδείξεις της θετικής επιρροής του ανθρωπίνου δυναμικού, του ανοιχτού εμπορίου και της πυκνότητας των υποδομών στις ροές ΑΞΕ. Πολλές μελέτες έχουν αποδείξει πως το σύνολο των ανωτέρω τριών στοιχείων αποτελούν σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες των ροών επενδύσεων στις χώρες του ΟΟΣΑ. Άλλοι δυνητικοί παράγοντες που επηρεάζουν σημαντικά είναι η παραγωγικότητα των εργαζομένων, η φορολογία των επιχειρήσεων, το ανοιχτό εμπόριο, η πολιτική σταθερότητα, ο πληθωρισμός και η πραγματική σταθμισμένη συναλλακτική ισοτιμία. Αξίζει να σημειωθεί πως η φορολογία των επιχειρήσεων, η μη ύπαρξη πολιτικής σταθερότητας και το εργατικό κόστος επιδρούν αρνητικά στις ροές ΑΞΕ, ενώ η πολιτική και θεσμική σταθερότητα σε συνδυασμό με ευνοϊκή φορολόγηση των επιχειρήσεων επιδρούν θετικά.

2.2.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ CAPITAL CONTROLS ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα capitals controls σύμφωνα με μελέτες, όταν υπάρχουν σε μια οικονομία αποτελούν βασικό προσδιοριστικό παράγοντα προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων. Στην Ελλάδα έκαναν την εμφάνισή τους τον Ιούλιο του 2015, με αποτέλεσμα οι εμπορικές συναλλαγές των επιχειρήσεων με τραπεζικά μέσα (όντας υποχρεωτικά) για τις πρώτες ημέρες ήταν αδύνατες. Στη συνέχεια δημιουργήθηκε μια ειδική κρατική επιτροπή, η οποία έλεγχε τις εμπορικές συναλλαγές των επιχειρήσεων με αιτήματα που της απέστειλαν μέσω των τραπεζών με αρχικούς όρους ημερήσιο όριο €5.000 ή μεγαλύτερο των €5.000 με τις σωρευτικές αιτήσεις να μην ξεπερνούν το 110% του μεγαλύτερου ποσού κινήσεως κεφαλαίου του προηγούμενου έτους, με όλη αυτήν τη διαδικασία να χρειάζεται τουλάχιστον 2 εργάσιμες ημέρες για να εγκριθεί το ποσό της συναλλαγής κι έπειτα να προβούν στη διενέργειά της. Όλο αυτό είχε ως αποτέλεσμα πολλοί επιχειρηματίες έλληνες και ξένοι να από - επενδύσουν μεγάλα κεφάλαια από ελληνικές επιχειρήσεις και να στραφούν σε γειτονικές χώρες. Ο συνδυασμός των capital controls και της παρούσας οικονομικής κατάστασης της χώρας επηρέασαν αρνητικά τις αποδόσεις της στις ΑΞΕ, έτσι η κυβέρνηση επήλθε σε μερικό και σταδιακό «άνοιγμα» των capital controls, με ημερήσιο όριο €30.000 ή μεγαλύτερο των €30.000 με τις σωρευτικές αιτήσεις να μην ξεπερνούν το 140% του μεγαλύτερου ποσού κινήσεως κεφαλαίου των δυο προηγούμενων ετών και με απευθείας έγκριση της συναλλαγής εντός της ημέρας από την τράπεζα.

2.2.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ INTERNATIONAL INVESTMENT AGREEMENT

Το “International Investment Agreement - IIAs”¹³ είναι ένας τύπος συνθήκης μεταξύ των χωρών που εξετάζουν θέματα σχετικά με τις διασυνοριακές επενδύσεις, συνήθως με σκοπό την προώθηση και την απελευθέρωση των επενδύσεων αυτών. Οι περισσότερες συμφωνίες τέτοιου είδους καλύπτουν τις ΑΞΕ και τις επενδύσεις του χαρτοφυλακίου, αλλά κάποιες αποκλείουν τη δεύτερη. Οι χώρες που συνάπτουν αυτές τις συμφωνίες, δεσμεύονται να τηρούν συγκεκριμένα πρότυπα για την αντιμετώπιση των ΑΞΕ στο έδαφος τους. Το IIAs καθορίζει επίσης περαιτέρω διαδικασίες για την επίλυση των διαφορών μεταξύ των χωρών, σε περίπτωση που δε πληρούνται οι δεσμεύσεις της αρχικής συμφωνίας. Οι πιο κοινοί τύποι IIAs είναι:

- Διμερείς επενδυτικές συμφωνίες (Bilateral Investment Treaty)
- Προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες και επενδύσεις (Preferential Trade and Investment Agreements)
- Διεθνείς συμφωνίες φορολογίας και συνθήκες αποφυγής διπλής φορολογίας (International Taxation Agreements and Double Taxation Treaties)

Η συνθήκη του IIAs αποτελεί βασικό εργαλείο των αναπτυσσόμενων χωρών για την προσέλκυση ΑΞΕ. Προϋπόθεση για τις χώρες αυτές είναι να γνωρίζουν ποιος είναι ο ρόλος της συνθήκης αυτής και σε ποιο βαθμό η συνθήκη αυτή μπορεί να συμβάλει στη προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων από το εξωτερικό. Επίσης, εξίσου σημαντικό είναι εάν ο αντίκτυπος αυτής της συνθήκης είναι οι αυξημένες εισροές ΑΞΕ και αν εξαρτάται από τον τύπο της επένδυσης που πραγματοποιήθηκε. Από την άλλη πλευρά για την καλύτερη κατανόηση της συνθήκης στην επίδραση εισροής ΑΞΕ, θα πρέπει να αξιολογηθούν τα κόστη και τα οφέλη που εμπλέκονται για την προετοιμασία του εδάφους στις χώρες υποδοχής ΑΞΕ για αποτελεσματικότερες επενδύσεις, αλλά και την δημιουργία κατάλληλης θέσης για μια συνολική στρατηγική προσέλκυσης επενδύσεων και καθιστώντας την επένδυση αυτή αναπτυξιακή.

Σύμφωνα με το IIAs οι προσδιοριστικοί παράγοντες προσέλκυσης ΑΞΕ αποτελούνται από:

¹³ “The role of international Investment Agreements in attracting Foreign Direct Investments to developing countries”, UNCTAD Series on International Investment Policies for Development, UNITED NATIONS, New York and Geneva 2009

- Το γενικό πλαίσιο πολιτικής των ΑΞΕ συμπεριλαμβανομένων της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής σταθερότητας, καθώς και της νομοθεσίας που διέπει τις ΑΞΕ.
- Οικονομικοί παράγοντες, όπως το μέγεθος της αγοράς, το κόστος των πόρων και άλλων εισροών (π.χ. το κόστος εργασίας) ή η διαθεσιμότητα των φυσικών πόρων.
- Επιχειρηματικές / Επενδυτικές διευκολύνσεις, όπως είναι οι επενδύσεις προαγωγής που περιλαμβάνουν επενδυτικά κίνητρα.

Και οι τρεις παραπάνω ομάδες προσδιοριστικών παραγόντων αλληλεπιδρούν, ενισχύοντας ή μειώνοντας την ελκυστικότητα των χωρών ως προς τις ΑΞΕ.

Τέλος, το ΠΑς προσθέτει μια σειρά από σημαντικά στοιχεία στους πολιτικούς και θεσμικούς καθοριστικούς παράγοντες των ΑΞΕ, και ως εκ τούτου συμβάλει στην ενίσχυση της ελκυστικότητας των χωρών. Ειδικότερα, η συνθήκη συμβάλει στη βελτίωση της προστασίας των επενδύσεων, στην ασφάλεια, την διαφάνεια, την σταθερότητα και στη προβλεψιμότητα του επενδυτικού πλαισίου στη χώρα υποδοχής.

2.3 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

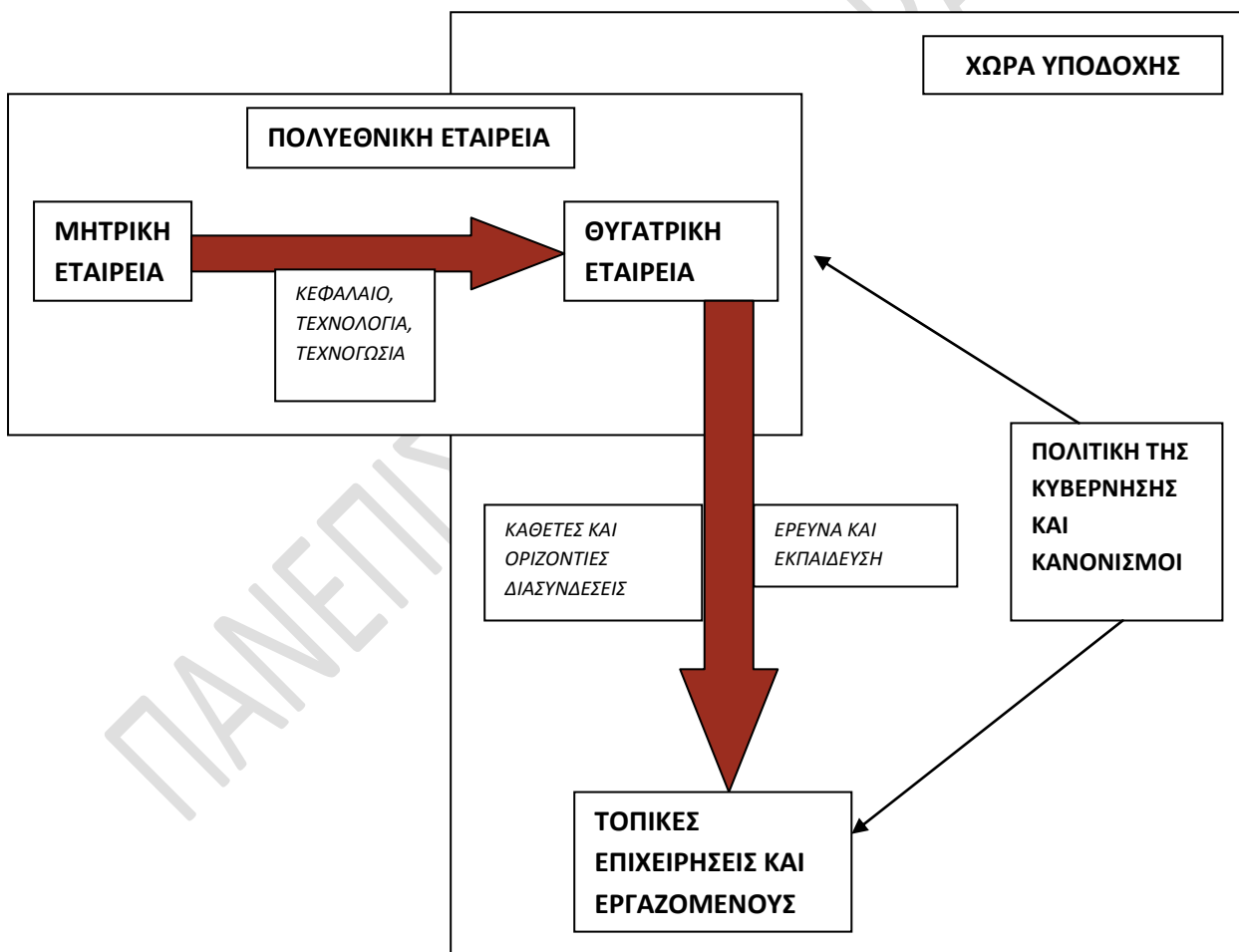
Σύμφωνα με έρευνες παγκοσμίως είναι κοινώς αποδεκτό, ότι οι ΑΞΕ είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ανάπτυξη των οικονομιών που υποδέχονται τις επενδύσεις. Βέβαια, κάθε οικονομία υποδοχής αντιδρά σε διαφορετικό βαθμό, καθώς οικονομίες που υποδέχονται επενδύσεις αρκετά χρόνια κι έχουν δημιουργήσει ευνοϊκό κλίμα για τους επενδυτές, οι θετικές αλλαγές θα είναι λιγότερες σε σχέση με μια οικονομία που υποδέχεται πρώτη φορά ΑΞΕ.

Πολλές οικονομίες παγκοσμίως στην προσπάθειά τους να προσελκύσουν ΑΞΕ προβαίνουν σε ευνοϊκές μεταρρυθμίσεις όπως χαμηλή φορολόγηση, ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης, ειδικές επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις κ.α. τα κίνητρα αυτά δίδονται με σκοπό την ανάπτυξη της οικονομίας και των ωφελειών που παρέχουν οι ΑΞΕ στην εκάστοτε οικονομία υποδοχής. Σύμφωνα με τον Φίλιππα¹⁴, σημαντικά οφέλη αποτελούν τα εξής:

¹⁴ «Ξένες Άμεσες Επενδύσεις και Ανάπτυξη», Νικόλαος Δ. Φίλιππας, Χίος 20-4-2016

- Η οικονομική ανάπτυξη για τις χώρες υποδοχής, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες που αντιμετωπίζουν και θέματα ρευστότητας.
- Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και εξειδικευμένων θέσεων εργασίας.
- Η διάχυση γνώσης και τεχνολογίας.
- Αύξηση παραγωγικότητας και καινοτομίας.
- Ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος των ΑΞΕ σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, υψηλής ανεργίας και περιορισμένης ρευστότητας στην αγορά.
- Οι ΑΞΕ αποτελούν τον πιο υγιή τρόπο χρηματοδότησης.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΞΕ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ¹⁵

Σχήμα 2.1-Πηγή oecd-database

¹⁵ www.oecd.org/database

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

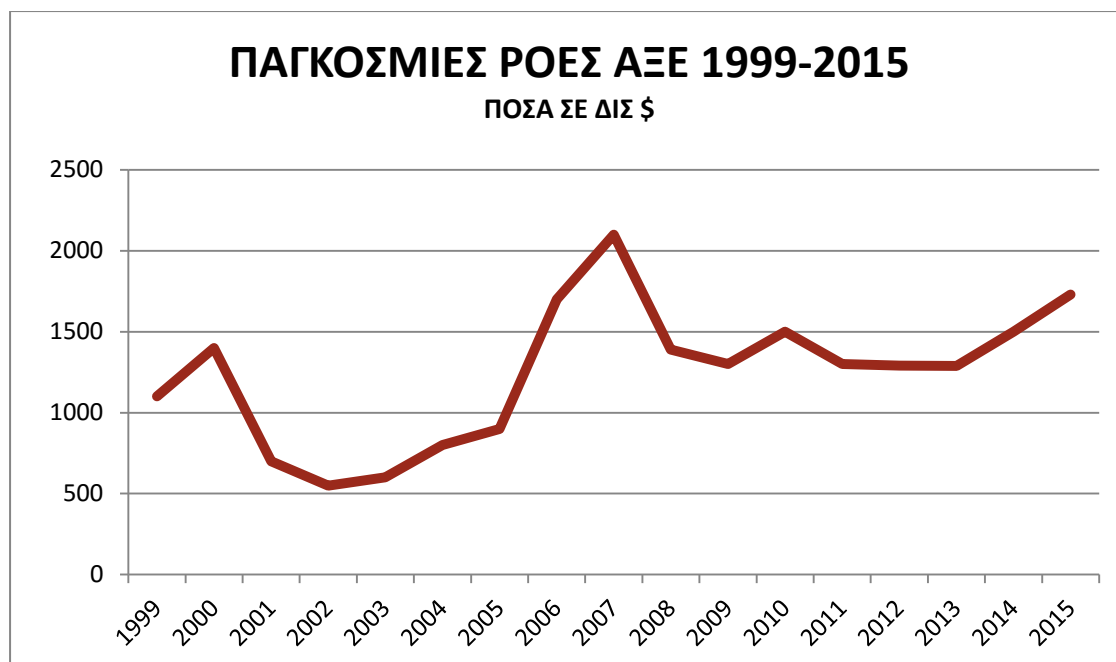
Το 2015, σύμφωνα με τα ποσοτικά στοιχεία, οι παγκόσμιες ροές ΑΞΕ αυξήθηκαν κατά 25% στο ύψος των 1,7 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο από την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης το 2007. Μέρος της αύξησης αυτής ήταν το αποτέλεσμα της εταιρικής και χρηματοοικονομικής αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων και όχι των νέων, παραγωγικών επενδύσεων, όπως για παράδειγμα, οι παγκόσμιες ροές ΑΞΕ ενισχύθηκαν από τα επίπεδα ρεκόρ των εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015, οι οποίες εν μέρει καθοδηγούταν από διασυννοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές με στόχο τη μείωση των φορολογικών υποχρεώσεων των εταιρειών των ΗΠΑ. Οι εισροές ΑΞΕ στις χώρες του ΟΟΣΑ σχεδόν διπλασιάστηκε σε σχέση με το 2014, κυρίως λόγω των μεγάλων εισροών επενδύσεων στην Ιρλανδία, την Ολλανδία, την Ελβετία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι επενδυτές από τις χώρες αυτές ήταν επίσης υπεύθυνοι και για την αύξηση κατά 35% στις εκροές των επενδύσεων στις χώρες του ΟΟΣΑ. Οι χώρες αυτές εμφανίζονται μεταξύ των κορυφαίων προορισμών αλλά και κορυφαίων πηγών ΑΞΕ σε όλο τον κόσμο το 2015. Για τις οντότητες ειδικού σκοπού στις χώρες του ΟΟΣΑ οι ροές ΑΞΕ μειώθηκαν το 2015 κατά 10% περίπου. Στις χώρες του G20 οι εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων στο σύνολό τους αυξήθηκαν κατά 26%, πιο αναλυτικά οι ροές ΑΞΕ στις οικονομίες του G20 μέλη του ΟΟΣΑ αυξήθηκαν κατά 81%, αλλά αντισταθμίστηκαν εν μέρει από τη μείωση κατά 13% των εισροών ΑΞΕ στις οικονομίες του G20 μη μέλη του ΟΟΣΑ. Ως αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών, το μερίδιο των τρίτων χωρών G20 του ΟΟΣΑ στις παγκόσμιες εισροές μειώθηκαν από περίπου ένα τρίτο σε μόλις πάνω από το ένα πέμπτο.

Η Ελλάδα από την άλλη πλευρά είναι μια χώρα που από το 2008 πλήττεται από την οικονομική κρίση. Παρόλη την κατάσταση, μέχρι και το 2014 οι επιδόσεις της χώρας ως προς την προσέλκυση ΑΞΕ ήταν αρκετά ικανοποιητικές, σε αντίθεση

με το 2015 όπου ο συνδυασμός της οικονομικής κρίσης, της πολιτικής αστάθειας και η έλευση των capital controls, οι επιδόσεις της χώρας ήταν απογοητευτικές αν λάβει κάποιος υπόψη πως οι καθαρές εισροές ΑΞΕ λαμβάνουν αρνητική τιμή που σημαίνει από – επένδυση.

3.2 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι παγκόσμιες ροές ΑΞΕ αυξήθηκαν κατά 25% το 2015, σε \$1.730 δισεκατομμύρια. Αυτό ήταν το υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί από το 2007 και την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Το σχήμα 1 δείχνει τις παγκόσμιες ροές ΑΞΕ την περίοδο 1999-2015. Το μέτρο κατασκευάστηκε χρησιμοποιώντας στατιστικά στοιχεία των άμεσων ξένων επενδύσεων βάσει της κατεύθυνσής τους, εφόσον διατίθενται, συμπληρώνεται από μέτρα σχετικά με μια βάση ενεργητικού / παθητικού, όταν χρειάζεται. Εκτός από την πτώση 3% που παρατηρήθηκε το 2014, οι παγκόσμιες ροές ΑΞΕ είχαν μια ανοδική τάση από το 2012 αλλά δεν έφτασαν ποτέ τόσο κοντά στο επίπεδο προ της κρίσης, παρόλο που παραμένουν περίπου το ένα έκτο κάτω από τις παγκόσμιες ροές ΑΞΕ (\$1.730 δισεκατομμύρια σε σύγκριση με \$2.091 δισεκατομμύρια το 2007). Οι παγκόσμιες ροές ΑΞΕ κορυφώθηκαν κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 λόγω των υψηλών εισροών ΑΞΕ στις Ηνωμένες Πολιτείες στο επίπεδο ρεκόρ των \$200 δισεκατομμυρίων, το οποίο αυτό ρεκόρ οφείλεται καθαρή ανάληψη υποχρεώσεων ΑΞΕ της τάξεως των \$71 δισεκατομμυρίων από το Χονγκ Κονγκ και τη Κίνα. Οι παγκόσμιες ροές ΑΞΕ παρουσίασαν διακυμάνσεις κατά τα τρία τελευταία τρίμηνα του 2015, αλλά παρέμειναν πάνω από \$350 δισεκατομμύρια σε κάθε τρίμηνο. Οι ροές άμεσων ξένων επενδύσεων αυξήθηκαν κατά 15% το 3ο τρίμηνο του 2015 και μειώθηκαν κατά 17% σε τέταρτο τρίμηνο του 2015, παρουσιάζοντας συνολική μείωση 12% κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2015 σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο του έτους. Ωστόσο, το επίπεδο που καταγράφηκε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2015 παρέμεινε σταθερό σε σύγκριση με το δεύτερο εξάμηνο του 2014. Παρ' όλα αυτά, ένα κομμάτι από την αύξηση των παγκόσμιων ροών ΑΞΕ το 2015 είναι αποτέλεσμα της εταιρικής και χρηματοοικονομικής αναδιάρθρωσης και όχι παραγωγικών επενδύσεων.

Σχήμα 3.1 – Πηγή: OECD Database

Το 2015, οι ροές ΑΞΕ στην περιοχή του ΟΟΣΑ αυξήθηκε κατά 86% σε σύγκριση με το 2014, από \$572 σε \$1.063 δισεκατομμύρια, και οι εκροές ΑΞΕ αυξήθηκαν κατά 35% από \$875 σε \$1.183 δισεκατομμύρια. Οι εισροές ΑΞΕ στην περιοχή του ΟΟΣΑ αντιπροσώπευαν το 58% των παγκόσμιων εισροών ΑΞΕ, σε σύγκριση με 41% το 2014 και 49% το 2013. Οι εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων που προήλθαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες κατά το πρώτο τρίμηνο αντιπροσώπευαν μεγάλο βαθμό για την αύξηση του μεριδίου της ζώνης του ΟΟΣΑ. Οι εκροές ΑΞΕ από τις χώρες του ΟΟΣΑ αντιπροσώπευαν το 73% των παγκόσμιων εκροών ΑΞΕ, υψηλότερα από ό, τι το 2014 (64%), αλλά συγκρίσιμο με το 2013. Οι ροές ΑΞΕ στις χώρες της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 54% (από \$282 έως \$434 δισεκατομμύρια) και οι εκροές αυξήθηκαν κατά 75% (από \$290 σε \$508 δισεκατομμύρια). Ωστόσο, αυτά τα επίπεδα παραμένουν κάτω από τα επίπεδα που υπήρχαν πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση. Οι εισροές ΑΞΕ στις χώρες του G20 στο σύνολό τους αυξήθηκαν κατά 26% από \$808 σε \$1.020 δισεκατομμύρια, ενώ οι εκροές ΑΞΕ από τις χώρες του G20 (σε \$871 δισεκατομμύρια) παρέμειναν σταθερές. Παρ' όλα αυτά, η κατάσταση διαφέρει μεταξύ των χωρών του G20 μέλη του ΟΟΣΑ και των μη μελών ΟΟΣΑ, ως εξής: οι ροές ΑΞΕ στις οικονομίες του G20 μέλη του ΟΟΣΑ αυξήθηκε κατά 81%, αλλά αντισταθμίστηκαν, εν μέρει, από τη μείωση κατά 13% των εισροών

ΑΞΕ που λαμβάνονται από τις οικονομίες του G20 μη μέλη του ΟΟΣΑ. Οι εκροές ΑΞΕ από τις οικονομίες των μελών μειώθηκαν κατά 3% ενώ οι εκροές ΑΞΕ από τις οικονομίες του G20 μη μελών του ΟΟΣΑ αυξήθηκε κατά 4%. Τα επίπεδα ρεκόρ των ροών ΑΞΕ που έλαβαν οι Ηνωμένες Πολιτείες κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 τις καθιστούν ως τον μεγαλύτερο αποδέκτη εισροών ΑΞΕ σε παγκόσμιο επίπεδο το 2015, και ακολουθούν η Κίνα (ο μεγαλύτερος αποδέκτης ΑΞΕ παγκοσμίως το 2010-2014), η Ελβετία και η Ιρλανδία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες παραμένουν μακράν η μεγαλύτερη πηγή άμεσων ξένων επενδύσεων παγκοσμίως, ακολουθούμενη από την Κίνα, την Ιαπωνία, την Ελβετία, την Ολλανδία (με εξαίρεση τις επενδύσεις από οντότητες ειδικού σκοπού) και την Ιρλανδία.

3.2.1 ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Οι εισροές ΑΞΕ στις χώρες του ΟΟΣΑ σχεδόν διπλασιάστηκαν το 2015 (σε \$1.063 δισεκατομμύρια) σε σύγκριση με το 2014, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο τους από την έναρξη της οικονομικής κρίσης και μετά. Ωστόσο, παραμένουν 19% κάτω από το υψηλότερο επίπεδο το 2007 (σε \$1.316 δισεκατομμύρια). Αυξήθηκαν κατά 55% το πρώτο εξάμηνο του έτους (\$571 δισεκατομμύρια), σε σχέση με το δεύτερο εξάμηνο του 2014 και στη συνέχεια μειώθηκαν κατά 14% (σε \$492 δισεκατομμύρια) κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Η αύξηση κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους οφειλόταν σε επίπεδα ρεκόρ των ΑΞΕ στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 (\$200 δισεκατομμύρια) που σε μεγάλο βαθμό οφείλονται σε κάποιες μεγάλες διασυνοριακές συμφωνίες. Κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους οι εισροές ΑΞΕ στις Ηνωμένες Πολιτείες μειώθηκαν σε \$95 δισεκατομμύρια.

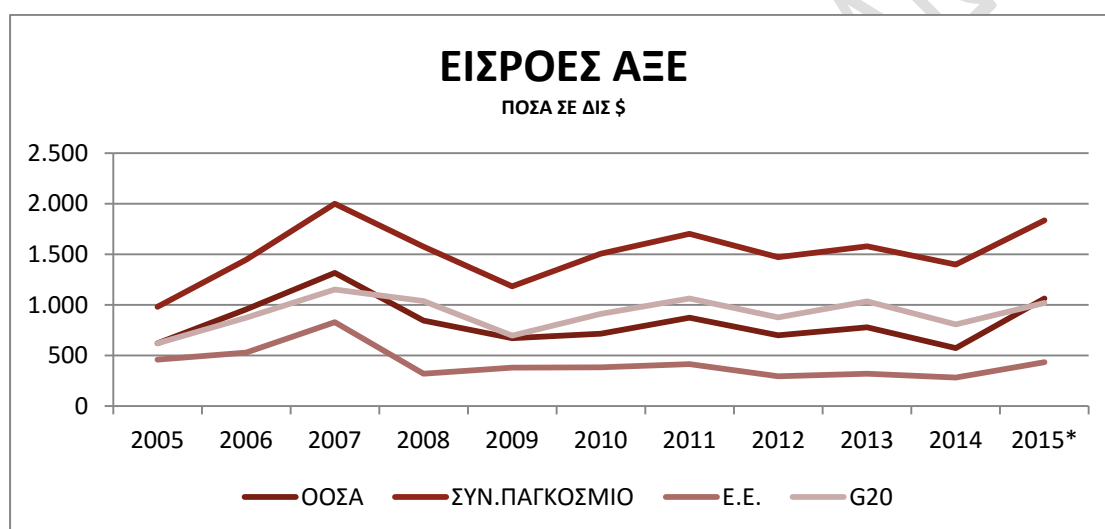
Στις χώρες του ΟΟΣΑ, από την άλλη, οι εισροές ΑΞΕ ως σύνολο μειώθηκαν, αλλά παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα, λόγω κυρίως της Ιρλανδίας και την Ελβετίας που καταγράφουν σημαντικές εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων και την καθαρή ανάληψη υποχρεώσεων αντίστοιχα κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2015 (σε \$72 και \$65 δισεκατομμύρια, αντίστοιχα). Συνολικά το 2015, οι μεγαλύτεροι αποδέκτες από τις χώρες του ΟΟΣΑ σε εισροές ΑΞΕ ήταν, μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες με \$385 δισεκατομμύρια, η Ελβετία με \$121 δισεκατομμύρια και η Ιρλανδία με \$101 δισεκατομμύρια.

Οι εισροές ΑΞΕ που λαμβάνονται από άλλους μεγάλους δικαιούχους του ΟΟΣΑ αυξήθηκαν το 2015 ως εξής: οι ροές ΑΞΕ από τις Κάτω Χώρες αυξήθηκαν κατά 39% (από \$52 σε \$73 δισεκατομμύρια εξαιρουμένων των ροών σε οντότητες ειδικού σκοπού), που σχεδόν τριπλασιάστηκαν στη Γαλλία (από \$15 σε \$43 δισεκατομμύρια), που ανακτώνται από καθαρές αποεπενδύσεις στη Γερμανία (από -\$7 σε \$13 δισεκατομμύρια). Σε αντίθεση με τις ροές ΑΞΕ που μειώθηκαν κατά 17% στον Καναδά (από \$59 σε \$49 δισεκατομμύρια), κατά 33% στην Ισπανία (από \$33 σε \$22 δισεκατομμύρια), κατά 44% στην Αυστραλία (από \$40 σε \$22 δισεκατομμύρια) και κατά 25% στο Ηνωμένο Βασίλειο (από \$52 σε \$40 δισεκατομμύρια).

Οι χρηματοοικονομικές ροές ΑΞΕ αποτελούνται από τρία στοιχεία: τα ίδια κεφάλαια, την επανεπένδυση των κερδών, καθώς και το διατετρικό χρέος. Για τις 20 οικονομίες που αναφέρθηκαν παραπάνω τα συστατικά στοιχεία των ΑΞΕ για το 2015, αντιπροσωπεύουν το 72% των συνολικών εισροών ΑΞΕ των χωρών του ΟΟΣΑ, ως εξής: οι συνολικές εισροές ιδίων κεφαλαίων υπερτριπλασιάστηκαν σε σύγκριση με το 2014 και οι ενδοεταιρικές ροές χρέους που ανακτώνται από καθαρές αποεπενδύσεις αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα το 68% και το 9% του συνόλου των ροών που λαμβάνονται από αυτές τις οικονομίες, ενώ η επανεπένδυση των κερδών μειώθηκε κατά 13%, αντιπροσωπεύοντας το 23% του συνόλου.

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου προήλθε από τις μεγάλες συμφωνίες εξαγορών και συγχωνεύσεων κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015. Ωστόσο, η κατάσταση διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η αύξηση των ροών της καθαρής θέσης ΑΞΕ οφείλεται σε συναλλαγές μετοχών στις Ηνωμένες Πολιτείες, η οποία έφθασε στα \$225 δισεκατομμύρια και σε μικρότερο βαθμό σε συναλλαγές μετοχών στην Ολλανδία (\$61 δισεκατομμύρια), στη Γαλλία (\$37 δισεκατομμύρια) σε μεγάλο βαθμό, και στην Ιρλανδία (\$40 δισεκατομμύρια). Οι διεταιρικές εισροές χρέους ενισχύθηκαν κατά \$82 δισεκατομμύρια από τις αυξήσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και στη Γερμανία και την Ιρλανδία, όπου οι εισροές χρέους ήταν υψηλές. Η επανεπένδυση των κερδών μειώθηκε και οδηγείται από μειώσεις και στις Ηνωμένες Πολιτείες (από \$50 σε \$43 δισεκατομμύρια). Στην Ελβετία, η δεύτερη μεγαλύτερη αποδέκτης ροών άμεσων ξένων επενδύσεων το 2015 από τις χώρες του ΟΟΣΑ, η καθαρή ανάληψη των ιδίων κεφαλαίων και του χρέους παθητικού ανήλθε σε \$53 δισεκατομμύρια.

Στις χώρες του G20 μη μέλη του ΟΟΣΑ, οι εισροές ΑΞΕ το 2015 αυξήθηκε κατά 30% στην Ινδία σε σύγκριση με το 2014 (από \$34 σε \$44 δισεκατομμύρια), αλλά μειώθηκε αλλού, κατά 69% στη Νότια Αφρική (\$1,8 δισεκατομμύρια), κατά 29% στην Ινδονησία (\$16 δισεκατομμύρια), κατά 23% στη Βραζιλία (\$75 δισεκατομμύρια) και κατά 7% στην Κίνα (\$250 δισεκατομμύρια). Οι ροές επενδύσεων στη Ρωσία έχουν κυμανθεί σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα το 2015 (μειώθηκαν κατά 63% σε \$11 δισεκατομμύρια), που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στη πτώση των επανεπενδυθέντων κερδών (από \$21 σε \$11 δισεκατομμύρια). Οι εισροές ΑΞΕ στη Σαουδική Αραβία ήταν \$ 5,9 δισεκατομμύρια κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2015, ελαφρώς χαμηλότερα από το επίπεδό τους πριν από ένα χρόνο.

Σχήμα 3.2 – Πηγή: OECD Database

3.2.2 ΕΚΡΟΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Οι εκροές ΑΞΕ από τη ζώνη του ΟΟΣΑ αυξήθηκαν κατά 35% το 2015 σε σύγκριση με το 2014 (σε \$ 1 183 δις). Γενικώς ήταν σε μια αυξανόμενη τάση από το πρώτο τρίμηνο του 2014, αλλά μειώθηκαν κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2015 (από \$341 σε \$262 δισεκατομμύρια). Ωστόσο, η κατάσταση διαφέρει από χώρα σε χώρα. Οι εκροές ΑΞΕ από την Ιαπωνία αυξήθηκαν κατά 13% (σε \$129 δισεκατομμύρια) και αυξήθηκαν σε πάνω από \$100 δισεκατομμύρια από τρεις χώρες: την Ιρλανδία (\$102 δισεκατομμύρια), την Ολλανδία (\$113 δισεκατομμύρια εξαιρουμένων των επενδύσεων από τις ολλανδικές οντότητες ειδικού σκοπού), και την Ελβετία (η καθαρή απόκτηση περιουσιακών στοιχείων ΑΞΕ κορυφώθηκε σε \$122

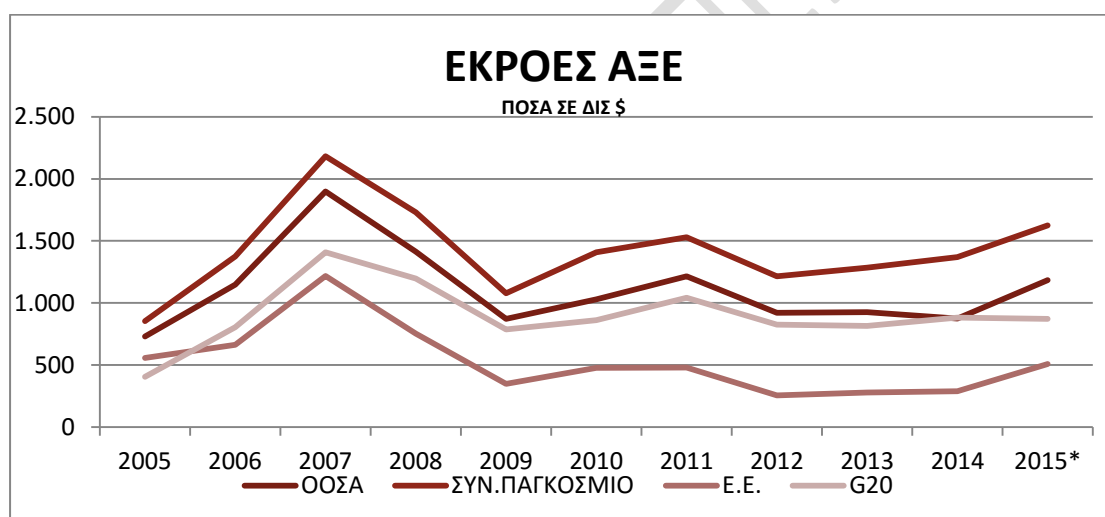
δισεκατομμύρια. Οι εξελίξεις αυτές αντισταθμίστηκαν από μειώσεις σε επενδύσεις στο εξωτερικό από άλλους μεγάλους επενδυτές-χώρες του ΟΟΣΑ, όπως οι εκροές ΑΞΕ από τις Ηνωμένες Πολιτείες μειώθηκαν από \$337 σε \$320 δισεκατομμύρια, από τη Γερμανία μειώθηκαν οι εκροές ΑΞΕ από \$99 σε \$76 δισεκατομμύρια, από τη Γαλλία μειώθηκαν από \$43 σε \$35 δισεκατομμύρια δολάρια. Το Ηνωμένο Βασίλειο κατέγραψε καθαρές αποεπενδύσεις για τρίτη συνεχή χρονιά, στα -\$61 δισεκατομμύρια. Σημαντικοί επενδυτές του ΟΟΣΑ το 2015 που βρίσκονται πίσω από τις Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία, η Ελβετία, η Ολλανδία και η Ιρλανδία, αντιπροσωπεύουν το 66% των εκροών του ΟΟΣΑ.

Οι χρηματοοικονομικές ροές ΑΞΕ αποτελούνται από τρία στοιχεία: τα ίδια κεφάλαια, την επανεπένδυση των κερδών, και το διεταιρικό χρέος. Για τις 20 οικονομίες που ανέφεραν στοιχεία των χρηματοοικονομικών ροών ΑΞΕ για το 2015, αντιπροσωπεύουν το 71% των συνολικών εκροών ΑΞΕ των χωρών του ΟΟΣΑ, που αναλύεται ως εξής: οι συνολικές εκροές των ιδίων κεφαλαίων αυξήθηκαν κατά 52%, αντιπροσωπεύοντας το ένα τρίτο του συνόλου των εκροών και η ροή διεταιρικού χρέους σχεδόν τριπλασιάστηκε (αντιπροσωπεύοντας το 16% του συνόλου), ενώ οι επανεπενδύσεις των κερδών μειώθηκαν κατά 16% (47% του συνόλου). Η αύξηση των εκροών των Ιδίων Κεφαλαίων μειώθηκε λόγω των μεγάλων συμφωνιών εξαγορών και συγχωνεύσεων το 2015. Όσον αφορά τις εισροές ΑΞΕ σε μεγάλο βαθμό, η κατάσταση διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η αύξηση των εκροών των ιδίων κεφαλαίων των ΑΞΕ προήλθε από τις αυξήσεις στην Ιρλανδία, όπου οι εκροές ιδίων κεφαλαίων ανήλθαν σε \$60 δισεκατομμύρια ως επί των πλείστων στο φαρμακευτικό τομέα (σε σύγκριση με τις καθαρές αποεπενδύσεις το 2014), και σε μικρότερο βαθμό από τον Καναδά και την Ολλανδία, όπου οι εκροές των ιδίων κεφαλαίων αυξήθηκε κατά περίπου 20 % (σε \$37 δισεκατομμύρια και \$67 δισεκατομμύρια), από τη Γαλλία, όπου εκροές μετοχών υπερτριπλασιάστηκαν σε \$23 δισεκατομμύρια και από τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου οι εκροές μετοχών υπερδιπλασιάστηκαν σε \$18 δισεκατομμύρια, ενώ οι εκροές των ιδίων κεφαλαίων από τη Γερμανία ήταν σταθερή σε περίπου \$60 δισεκατομμύρια .

Η αύξηση των διεταιρικών ροών χρέους προήλθε από διακοπή των αρνητικών ροών χρέους το 2014 με θετικές ροές χρέους, κυρίως στην Ολλανδία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η μείωση της επανεπένδυσης των κερδών οφείλεται σε πτώση 15% στις Ηνωμένες Πολιτείες (σε \$294 δισεκατομμύρια) που προκαλείται από

την πτώση των κερδών σε μεγάλο βαθμό. Στην Ελβετία, ως δεύτερος μεγαλύτερος επενδυτής του ΟΟΣΑ το 2015, η καθαρή ανάληψη υποχρεώσεων των ιδίων κεφαλαίων και χρέους αυξήθηκαν \$61 και \$37 δισεκατομμύρια, αντίστοιχα.

Στις οικονομίες του G20 μη μέλη του ΟΟΣΑ, οι εκροές ΑΞΕ από την Κίνα αυξήθηκαν κατά 53% (έως \$188 δισεκατομμύρια), ενώ μειώθηκαν αλλού, όπως από τη Ρωσία που οι εκροές ΑΞΕ μειώθηκαν κατά 57% (\$27 δισεκατομμύρια), κατά 48% από τη Βραζιλία (σε \$ 13 δισεκατομμύρια), κατά 30% από την Ινδία και τη Νότια Αφρική (αντιστοίχως \$6,9 και \$5,3 δισεκατομμύρια) και κατά 12% από την Ινδονησία (\$6,3 δισεκατομμύρια). Τέλος, οι εκροές ΑΞΕ από τη Σαουδική Αραβία ήταν \$3,8 δισεκατομμύρια κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2015, σε επίπεδο συγκρίσιμο με το 2014.

Σχήμα 3.3 – Πηγή: OECD Database

3.2.3 ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ

Το ποσοστό απόδοσης δείχνει το κέρδος ή τη ζημία από μια επένδυση. Στο πλαίσιο των άμεσων ξένων επενδύσεων, είναι ένας δείκτης που βοηθά στην ανάλυση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Ωστόσο, θα πρέπει επίσης να ληφθούν πολλοί άλλοι παράγοντες υπόψη, όπως οι κυκλικοί ή οι δομικοί παράγοντες ή οι εξελίξεις

στον εν λόγω τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Το ποσοστό απόδοσης των ΑΞΕ, εδώ, ορίζεται ως ο λόγος του εισοδήματος επί τις εισροές ΑΞΕ(εισόδημα από μετοχές, ή κέρδη, και οι τόκοι χρέους) προς το συνολικό απόθεμα εισροών ΑΞΕ σε κάθε τομέα, καθώς οι επενδυτές λαμβάνουν εισόδημα από το συνολικό απόθεμα των επενδύσεων σε μια χώρα και όχι μόνο από τις πιο πρόσφατες ροές.

Ιστορικά, η ανάλυση των ποσοστών απόδοσης εμποδίζεται από την έλλειψη συγκρισιμότητας στις αποτιμήσεις των θέσεων. Συγκεκριμένα, οι θέσεις που αναφέρονται σε μια βάση του ιστορικού κόστους πιθανόν να υποεκτιμάται η τρέχουσα αξία των επενδύσεων, διότι οι επενδύσεις θα μπορούσαν πιθανώς να αυξηθούν σε αξία με την πάροδο του χρόνου, αυτό θα οδηγήσει σε υψηλότερα ποσοστά απόδοσης σε παλαιότερες επενδύσεις σε σύγκριση με νεότερες επενδύσεις.

Με την εφαρμογή των πλέον πρόσφατων διεθνών προτύπων για την κατάρτιση των στατιστικών ΑΞΕ, όλο και περισσότερες χώρες αναφέρουν εκτιμήσεις της αγοραίας αξίας των θέσεων ΑΞΕ. Αυτό επιτρέπει μια βελτιωμένη ανάλυση των ποσοστών της επιστροφής. Στο τέλος του 2015, το απόθεμα των εισροών ΑΞΕ στις χώρες του ΟΟΣΑ ανήλθε σε \$15.900.000. Για πολλές χώρες, οι προκαταρκτικές εκτιμήσεις για το 2015 δείχνουν μείωση των αποθεμάτων τους των εισροών ΑΞΕ στο τέλος του 2015, συγκριτικά με το τέλος του 2014. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτό οφείλεται στην ενίσχυση του αμερικανικού δολαρίου ως η νομισματική εθνική αξία των θέσεων που πράγματι αυξήθηκαν. Για παράδειγμα την περίοδο 2014-2015, η ισοτιμία USD / EUR αυξήθηκε 10% , το ποσοστό CAD / USD αυξήθηκε κατά 19%, και το ποσοστό USD / CZK αυξήθηκε κατά 9%. Αυτό συνέβη και για τις θέσεις πολλών χωρών στο τέλος του 2014 σε σύγκριση με το τέλος του 2013. Για τις 19 χώρες που ανέφεραν εισόδημα από ΑΞΕ για το 2015, τα έσοδα της εισροής ΑΞΕ μειώθηκαν κατά 14% το 2015 σε σύγκριση με το 2014.

Ο πίνακας¹⁶ δείχνει τα ποσοστά απόδοσης των ΑΞΕ κατά τομέα για επιλεγμένες χώρες του ΟΟΣΑ. Η σημασία των συγκεκριμένων τομέων διαφέρει από χώρα σε χώρα. Τα υψηλότερα μερίδια των άμεσων ξένων επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης εμφανίζονται στις Κάτω Χώρες, τη Σουηδία, την Ιαπωνία και την Κορέα. Τα υψηλότερα ποσοστά (άνω του 40%) σε «άλλα», η οποία περιλαμβάνει πρωτογενείς κλάδους, όπως η εξόρυξη και η γεωργία, καθώς και νερό και ρεύμα,

¹⁶ Βλέπε Πίνακα 3.1

είναι στη Χιλή, την Αυστραλία και τη Νορβηγία. Τα υψηλότερα ποσοστά (άνω του 40%) των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών είναι το Λουξεμβούργο, τη Δανία, την Πορτογαλία και την Ιαπωνία. Τα υψηλότερα ποσοστά (άνω του 50%) σε «υπηρεσίες πλην των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων» βρίσκονται στη Γερμανία, την Αυστρία, την Εσθονία και την Ουγγαρία. Σε γενικές γραμμές, το μερίδιο των άμεσων ξένων επενδύσεων στη μεταποίηση υπερβαίνει το μερίδιο της βιομηχανίας στο ΑΕΠ της χώρας, υποδεικνύοντας τη σημασία των άμεσων ξένων επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης, ενώ είναι γενικά χαμηλότερη για τις «υπηρεσίες πλην των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων».

Τα υψηλότερα ποσοστά απόδοσης των εισροών ΑΞΕ (όλοι οι τομείς) καταγράφηκαν στην Ιρλανδία με 14%, την Τσεχική Δημοκρατία με 13%, την Ιαπωνία με 10% και την Πολωνία με 10%. Τα υψηλότερα ποσοστά απόδοσης στον τομέα της μεταποίησης βρίσκονται στην Ιρλανδία με 25%, την Αυστρία 19% και τη Χιλή με 18%, σε σύγκριση με 4% στις Κάτω Χώρες, που έχει το μεγαλύτερο μερίδιο των άμεσων ξένων επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης. Τα υψηλότερα ποσοστά απόδοσης σε «άλλα» είναι στην Ιαπωνία με 18% και την Τσεχική Δημοκρατία με 18%, σε σύγκριση με το 7% στη Χιλή, που έχει το μεγαλύτερο μερίδιο των ΑΞΕ σε «άλλες» επενδύσεις. Τα υψηλότερα ποσοστά απόδοσης στις χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες είναι στη Νορβηγία με 17%, την Ιαπωνία με 11% και την Τσεχική Δημοκρατία με 11%, σε σύγκριση με το 7% στη Δανία, η οποία είναι μεταξύ των χωρών που έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο των ΑΞΕ σε αυτόν τον τομέα. Τα υψηλότερα ποσοστά απόδοσης σε «υπηρεσίες πλην των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων» είναι στην Ιαπωνία με 18%, στη Χιλή με 11%, στην Πολωνία με 10% και την Τσεχική Δημοκρατία με 10%, σε σύγκριση με 9% στην Αυστρία, που μετράει μεταξύ των χωρών που έχουν το υψηλότερο μερίδιο των άμεσων ξένων επενδύσεων σε αυτόν τον τομέα.

ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ						
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ*	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΆΛΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	
					ΠΟΣΟΣΤΟ	ΘΕΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ
ΙΡΑΝΑΝΙΑ	24,70%	5,80%		0,00%	14,00%	378
ΤΣΕΧΙΑ	16,20%	10,00%	10,70%	17,50%	13,00%	122
ΙΑΠΩΝΙΑ	5,10%	17,80%	10,70%	18,20%	10,00%	169
ΠΟΛΩΝΙΑ	13,30%	10,30%	7,40%	3,50%	10,00%	206
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	15,20%	8,40%	5,70%	3,90%	9,00%	99
ΕΣΘΟΝΙΑ	13,00%	7,90%	9,90%	4,70%	9,00%	20
ΑΥΣΤΡΙΑ	18,70%	9,10%	3,50%	7,70%	9,00%	176
ΣΟΥΗΔΙΑ	7,60%	8,20%	8,10%	3,00%	7,00%	312
ΧΙΑΗ	18,00%	11,30%	0,20%	7,40%	7,00%	209
ΔΑΝΙΑ	4,40%	3,00%	7,40%		7,00%	94
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	5,10%	4,00%	8,10%	8,00%	6,00%	1.177
Η.Π.Α.	6,20%	4,70%	5,70%	6,60%	6,00%	2.901
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	7,50%	2,00%	8,60%	4,80%	5,00%	565
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	4,30%	2,80%	17,20%	5,20%	5,00%	227
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3,90%	6,20%	1,60%	9,30%	5,00%	682
ΒΕΛΓΙΟ	6,50%	6,10%	4,40%	3,10%	4,00%	572
ΙΤΑΛΙΑ	4,20%	2,90%	3,90%	2,10%	3,00%	340
ΙΣΠΑΝΙΑ	4,70%	4,20%	3,00%	0,10%	3,00%	605
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	12,70%	-2,50%	-17,70%	-7,30%	0,00%	12
ΙΣΡΑΗΛ	1,30%	4,10%	-9,30%	3,50%	-1,00%	8
ΚΟΡΕΑ	-0,70%	-0,90%	-0,20%	-0,70%	-1,00%	169
ΕΛΛΑΔΑ	-6,70%	-3,30%		5,00%	-2,00%	23

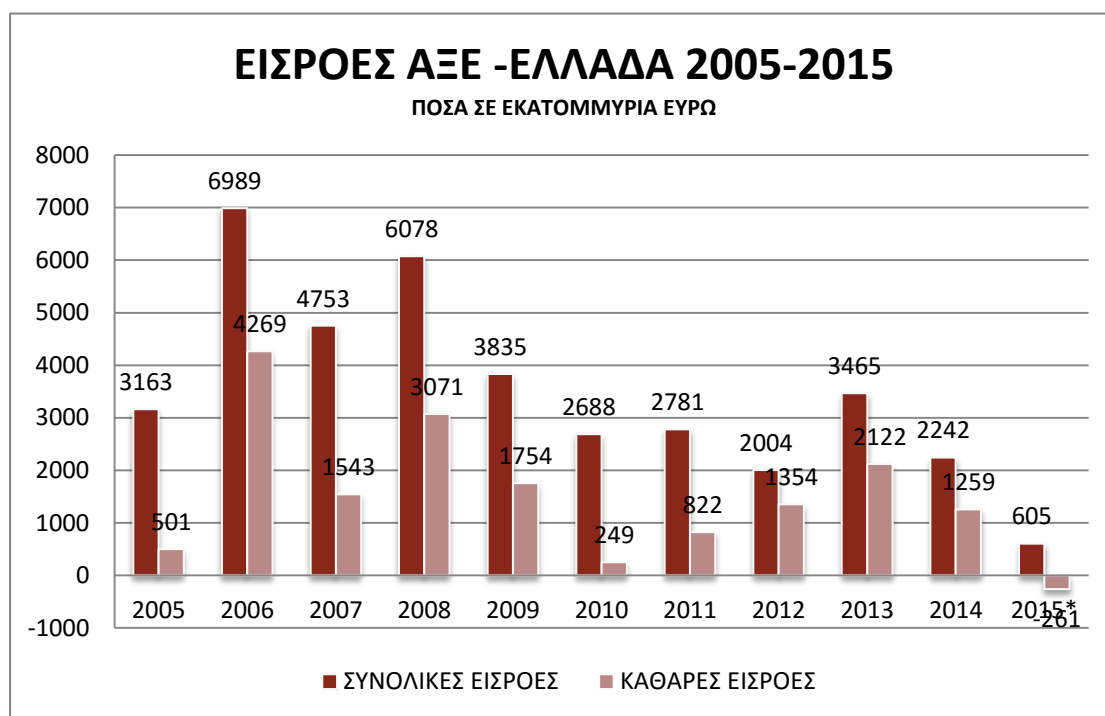
Πίνακας 3.1¹⁷-Επιλεγμένες χώρες του ΟΟΣΑ – Ποσά σε δις \$

3.3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στο σχήμα που ακολουθεί λαμβάνοντας υπόψη τις συνολικές εισροές ΑΞΕ, που αντικατοπτρίζουν την πραγματική επίδοση της χώρας σε προσέλκυση ΑΞΕ, παρατηρούμε πως την τελευταία δεκαετία οι εισροές ΑΞΕ στην Ελλάδα έχουν καθοδική ροή. Το 2006 είχαμε τις υψηλότερες αποδόσεις με € 6.989 εκατομμύρια , με διπλασιασμό σχεδόν από το 2005 και αμέσως καλύτερη το 2008 με € 6.078 εκατομμύρια. Από το 2009 και μετά και εφόσον έχει επέλθει η κρίση στη χώρα, οι εισροές ΑΞΕ ακολουθούν καθοδική πορεία με υψηλότερες αποδόσεις το 2013 με € 3.465 εκατομμύρια και χαμηλότερες το 2015 με € 605 εκατομμύρια και μείωση από το 2014 κατά 74%. Το ίδιο έτος οι καθαρές εισροές παρουσιάζουν αρνητική τιμή € -

¹⁷ www.oecd.gr

261 εκατομμύρια, δηλαδή τρανταχτές αποδείξεις πως πλέον η Ελλάδα μαστίζεται από από-επένδυση και με ραγδαία μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων της.

Σχήμα 3.4-Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος -2015*: Προσωρινά Στοιχεία

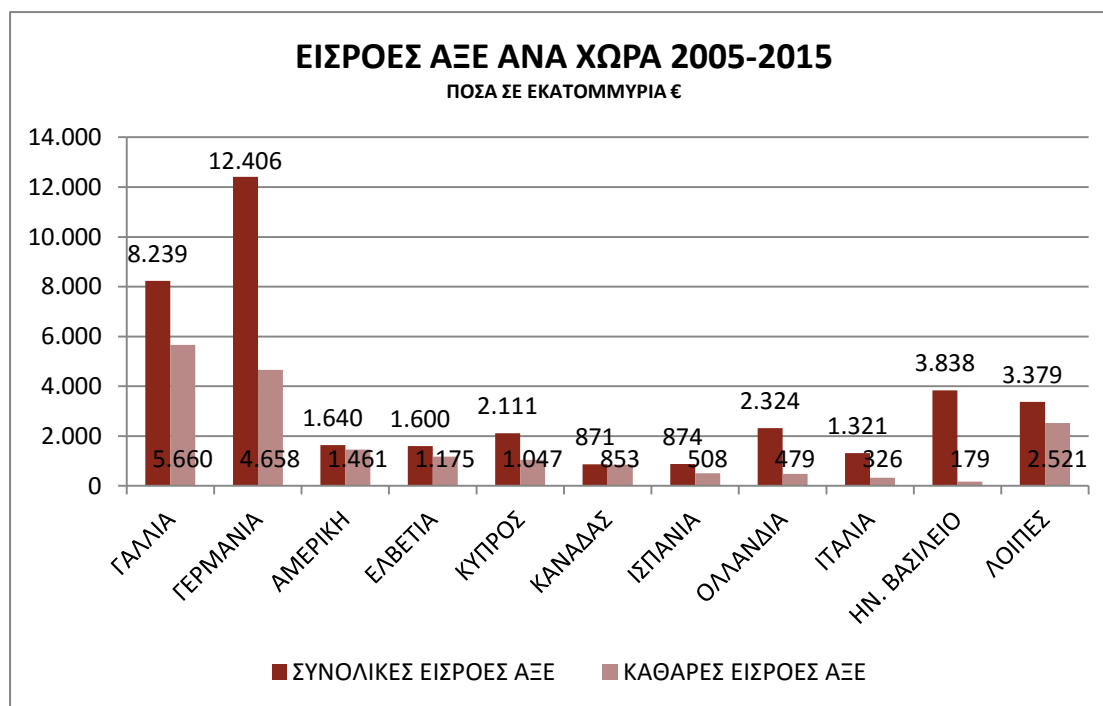
Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως οι συνολικές εισροές παρουσιάζονται τόσο μειωμένες λόγω του υπολογισμού των επανεπενδυθέντων κερδών (ζημιών) των ήδη εγκατεστημένων ξένων εταιρειών, ως αρνητικό υπενδεδυμένο κεφάλαιο, το οποίο αφαιρείται από τις συνολικές εισροές ΑΞΕ στη χώρα¹⁸. Αυτό γίνεται λόγω υιοθέτησης της διεθνούς μεθοδολογίας υπολογισμού των συνολικών εισροών ΑΞΕ. Επίσης, να τονιστεί πως η διαφορά μεταξύ συνολικών εισροών και καθαρών εισροών κατά το 2015 αφορούσε κατά κύριο λόγο αποπληρωμές δανείων από τις θυγατρικές προς τις μητρικές εταιρείες και εν συνεχεία σε εξαγορές και σε συγχωνεύσεις στο εξωτερικό, από τις ξένες εταιρείες που βρίσκονται στην Ελλάδα.

3.3.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Την τελευταία δεκαετία η επενδυτική δραστηριότητα στη χώρα μας προέρχεται κυρίως από εταιρείες σημαντικών αγορών, όπως αυτής της Ε.Ε., με την

¹⁸ www.enterprisegreece.gr

Γερμανία, τη Γαλλία, την Ολλανδία και την Κύπρο να αποτελούν τις βασικές χώρες προέλευσης εισροών ΑΞΕ. Στην πρώτη δεκάδα των χωρών που επενδύουν στην Ελλάδα κι έχουν αυξήσει την επενδυτική τους δραστηριότητα, τα τελευταία χρόνια, είναι οι Η.Π.Α και ο Καναδάς. Είναι χαρακτηριστικό πως για το 2015, ο Καναδάς αποτελεί την πρώτη χώρα-επενδυτή στην Ελλάδα με συνολικές επενδύσεις ύψους €506 εκατομμυρίων.

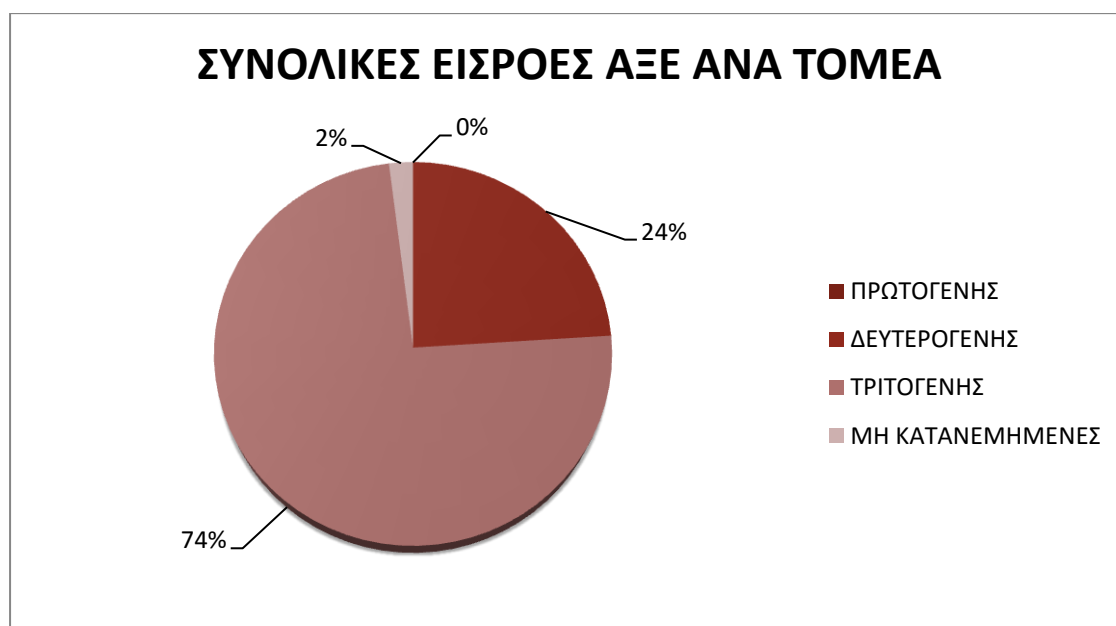
Σχήμα 3.5 – Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, η συνολική αξία των εισροών ΑΞΕ ανέρχεται στο ποσό των € 38.603 εκατομμυρίων, με την Γερμανία να αποτελεί την πρώτη χώρα προέλευσης επενδυτικών κεφαλαίων, κυρίως λόγω της επένδυσης της στην DEUTSCHE TELECOM στον ΟΤΕ, ενώ από την άλλη πλευρά η Γαλλία, πριν την έναρξη της κρίσης, επένδυσε κυρίως σε εξαγορές ελληνικών τραπεζών. Άλλες χώρες¹⁹ που απαρτίζουν την βασική δεκάδα προέλευσης ΑΞΕ την τελευταία δεκαετία είναι η Ολλανδία (€2.324 εκατομμύρια), η Ελβετία (€1.600 εκατομμύρια), η Ιταλία (€1.321 εκατομμύρια) και το Ηνωμένο Βασίλειο (€3.838 εκατομμύρια).

¹⁹ Βλέπε Σχήμα 3.5

3.3.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι εισροές ΑΞΕ κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα, όπως και στην πλειονότητα των ανεπτυγμένων χωρών, επικεντρώνονται στο τριτογενή τομέα με ποσοστό 74% και ακολουθείται από τον δευτερογενή με ποσοστό 24%.

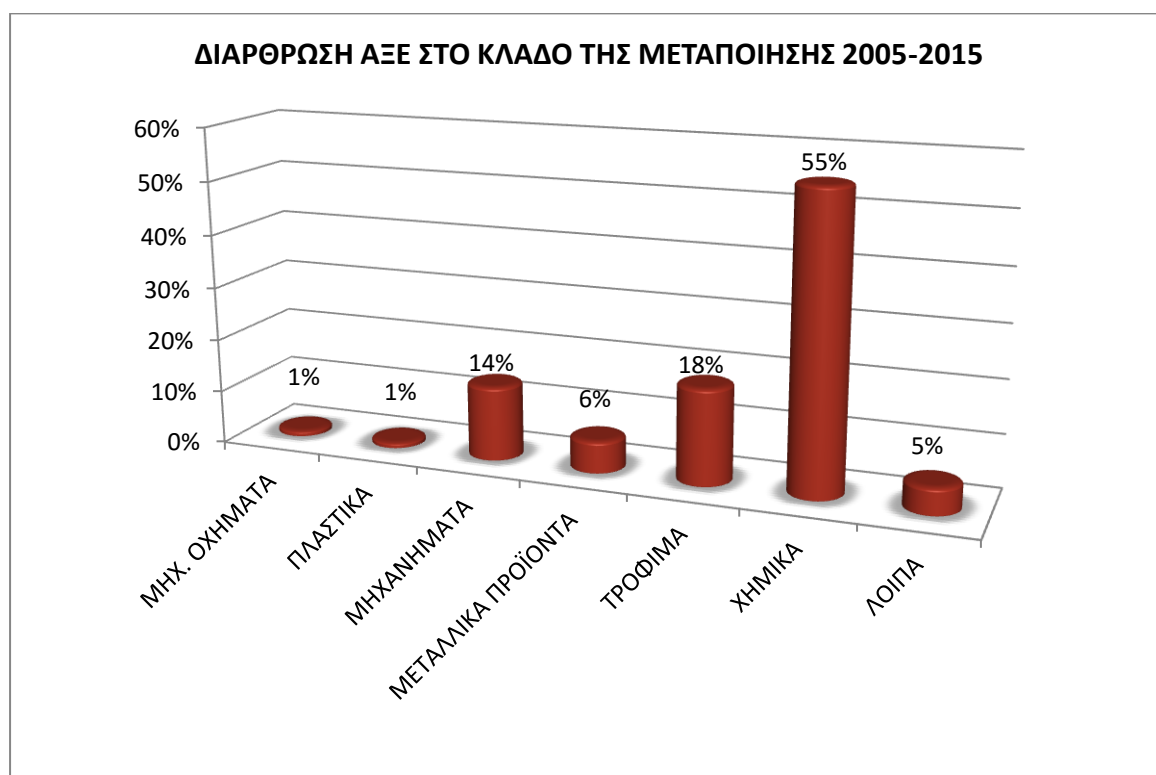

Σχήμα 3.6- Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά στην διάρθρωση των εισροών ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας είναι η συγκέντρωση των ΑΞΕ στον κλάδο των υπηρεσιών. Αποτέλεσμα αυτού ήταν κυρίως η ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας, η ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών καθώς και η τόνωση του εμπορίου πριν την έναρξη της κρίσης. Τα τελευταία χρόνια, στον τομέα των υπηρεσιών, έχουμε συγκέντρωση των ΑΞΕ κυρίως στη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας και στις λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό διακρίνεται στον δευτερογενή τομέα όπου το ποσοστό είναι χαμηλό σε σχέση με τις δυνατότητες της χώρας, με αποτέλεσμα να υπάρχουν υψηλά επενδυτικά περιθώρια. Το ίδιο συμβαίνει και στον πρωτογενή τομέα που το ποσοστό είναι μηδενικό ενώ η χώρα λόγω κλιματολογικών συνθηκών και γεωπολιτικής θέσης προσδίδει συγκριτικά οφέλη στον πρωτογενή κλάδο που την τελευταία δεκαετία παραμένει ανεκμετάλλευτος.

Πιο συγκεκριμένα στον κλάδο της μεταποίησης την περίοδο 2005-2015 διακρίνεται σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον στα χημικά, τα τρόφιμα και ποτά και τα μηχανήματα με συνολική αξία επένδυσης ύψους €6.709 εκατομμύρια.

Σχήμα 3.7 – Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Τα χημικά κατέχουν τη πρώτη θέση προτίμησης με το υψηλότερο ποσοστό του 55%, αν και δεν περιλαμβάνουν στην ανάλυση τους τα πετρελαιοειδή και τα πλαστικά, το υψηλό ποσοστό αυτό αποδίδεται στην ανάπτυξη του φαρμακευτικού κλάδου την τελευταία δεκαετία. Αμέσως μετά, έρχονται τα τρόφιμα με ποσοστό 18%, τα μηχανήματα με 14%, ενώ οι υπόλοιπες κατηγορίες κατέχουν πολύ χαμηλά ποσοστά παρατηρώντας έτσι το επενδυτικό περιθώριο.

Η συγκέντρωση επιχειρηματικής δραστηριότητας στους παραπάνω τομείς ευνοεί τη δημιουργία εξ' ολοκλήρου νέας επιχείρησης στη χώρα μας, με εξαγορά γης, κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων και αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού (επενδύσεις Greenfield²⁰), όσο και την επενδυτική συνεργασία ξένων με ελληνικές επιχειρήσεις για την παραγωγή προϊόντων για εσωτερικές και διεθνείς ανάγκες.

²⁰ Βλέπε Κεφάλαιο 1

Στον τομέα των υπηρεσιών κατά την τελευταία δεκαετία σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον παρατηρείται στις τηλεπικοινωνίες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τη διαχείριση των ακινήτων και το εμπόριο με συνολική αξία ύψους €28.655 εκατομμύρια.

Σχήμα 3.8 – Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Οι τομείς των τηλεπικοινωνιών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων συγκεντρώνουν τα περισσότερα επενδυτικά κεφάλαια πριν τη κρίση κυρίως από τις χώρες της Γερμανίας και της Γαλλίας, με την επένδυση της πρώτης στον ΟΤΕ και της δεύτερης στις συγχωνεύσεις ελληνικών τραπεζών. Μετά την έναρξη της κρίσης κι έπειτα από την μεγάλη πτώση των τιμών των ακινήτων, ιδιαίτερα υψηλό επενδυτικό ενδιαφέρον αποκτά και ο κλάδος της διαχείρισης ακινήτων όπου παρατηρούνται μεγάλες επενδυτικές ευκαιρίες.

Τέλος, σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης της ξένης επενδυτικής δραστηριότητας υπάρχουν στον κλάδο του τουρισμού, ο οποίος διατηρείται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα παρά την ανάπτυξη των τελευταίων ετών.

3.4 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με την έλευση της κρίσης στη χώρα οι ΑΞΕ τα τελευταία χρόνια είχαν συρρικνωθεί. Παρόλα αυτά κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών υπήρξαν ΑΞΕ που

πέτυχαν και διατηρήθηκαν, καθώς το τελευταίο χρόνο έχουμε την έλευση και νέων ΑΞΕ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα επενδύσεων στην Ελλάδα είναι τα εξής:

- Εξαγορά 40% του ΟΤΕ από την Deutsche Telecom
- Εξαγορά του Praktiker από την Fairfax Financial Holdings
- Εξαγορά της Μεβγαλ Α.Ε. από την Δέλτα Τρόφιμα Α.Ε.
- Εξαγορά του Ελληνικό Α.Ε. από τις Fosun Group και AI Maabar
- Εξαγορά 51 % του ΟΛΠ από την COSCO
- Εξαγορά 60% της ΔΕΣΦΑ Α.Ε. από την κρατική εταιρεία του Αζερμπαϊτζάν Socar
- Εξαγορά 90% του Astir Palace Α.Ε. στη Βουλιαγμένη από την Jeremyn Street Real Estate Fund I.V.

Επίσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν και οι πολυεθνικές εταιρίες που άντεξαν στη κρίση, την ξεπέρασαν και κατάφεραν να αυξήσουν τα κέρδη τους. Όπως:

- Η Lidl Hellas Α.Ε.
- Οι καπνοβιομηχανίες JTI και BAT
- Η Ζυθοποιία Μύθος του δανέζικου ομίλου Carlsberg
- Η αυτοκινητοβιομηχανία Toyota
- Η θυγατρική της Bic στην Ελλάδα
- Η Vivechrom που ανήκει στον όμιλο Akzonobel
- Η Ζυθοποιία Heineken
- Η εταιρεία μη αλκοολούχων ποτών Pepsico
- Η Colgate/Palmolive

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

EASE OF DOING BUSINESS IN GREECE

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο δείκτης «Ease of Doing Business» καταγράφει τα στοιχεία εκείνα που δείχνουν πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι η έναρξη μιας επιχείρησης σε μια χώρα σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς που διέπουν την οικονομία αυτή. Μετρά και καταγράφει τις αλλαγές στους κανονισμούς που αφορούν τις 11 περιοχές του κύκλου ζωής μιας επιχείρησης, οι οποίες είναι: η έναρξη της επιχείρησης, η λήψη οικοδομικής άδειας, η λήψη ηλεκτρικής ενέργειας, η δήλωση των περιουσιακών στοιχείων, η λήψη πίστωσης, η προστασία των επενδυτών της μειοψηφίας, η καταβολή των φόρων, οι διασυνοριακές συναλλαγές, η επίλυση των εμπορικών συναλλαγών, η επίλυση της αφερεγγυότητας, η ρύθμιση της αγοράς της εργασίας. Ο δείκτης αυτός, σύμφωνα με τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν, κατατάσσει τις 189 οικονομίες συγκριτικά μεταξύ τους, συλλέγοντας στοιχεία από όλες τις οικονομίες για την έναρξη μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης που λειτουργεί στη μεγαλύτερη πόλη των χωρών. Οι 189 οικονομίες της κατάταξης περιλαμβάνουν τις 47 οικονομίες της υποσαχάριας Αφρικής, τις 32 οικονομίες της Λατινικής Αμερικής και την Καραϊβική, τις 25 οικονομίες της Ανατολικής Ευρώπης και της Κεντρικής Ασίας, 20 οικονομίες στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική και 8 στη Νότια Ασία, καθώς και 32 οικονομίες υψηλού εισοδήματος του ΟΟΣΑ. Επί της ουσίας ο δείκτης αυτός καταγράφει και μελετά τις μεταρρυθμίσεις και τις αλλαγές στον κύκλο ζωής μιας επιχείρησης με την πάροδο των ετών.

Στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε τις τιμές του δείκτη που λαμβάνει η Ελλάδα στην κατάταξη αυτή, τι μεταρρυθμίσεις ή αλλαγές έχει κάνει, αν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και που, το κόστος δημιουργίας νέας επιχείρησης. Και τέλος, ποια εικόνα έχουν οι επενδυτές για την Ελλάδα ως χώρα υποδοχής επενδύσεων.

4.2 ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι φορείς χάραξης πολιτικής στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν το κανονιστικό περιβάλλον για την επιχείρηση τους στην οικονομία που ανήκουν, καλό

είναι να λαμβάνουν υπόψη συγκριτικά και το κανονιστικό περιβάλλον των άλλων οικονομιών. Ο δείκτης «Ease of Doing Business» παρέχει την συνολική κατάταξη των οικονομιών ως προς την ευκολία του επιχειρείν στις 189 οικονομίες, παίρνοντας ως βάση τους κανονισμούς που ισχύουν για τις οικονομίες και διαμορφώνουν το κύκλο ζωής της επιχείρησης. Οι οικονομίες κατατάσσονται γενικά από το 1 έως το 189, αλλά λαμβάνουν και βαθμολογίες στη μεθοριακή κατάταξη από το 0 έως το 100, όπου το 0 αντιπροσωπεύει την χειρότερη θέση και το 100 την καλύτερη²¹.

Η σύγκριση των οικονομιών στη γενική κατάταξη γίνεται ως προς την ευκολία του επιχειρείν, εξετάζοντας τις βέλτιστες ρυθμιστικές πρακτικές, δημιουργώντας έτσι την καλύτερη απόδοση στον δείκτη του «Ease of Doing Business». Η σύγκριση των οικονομιών σε ετήσια βάση και σε απόλυτες τιμές δείχνει τις αλλαγές στο ρυθμιστικό περιβάλλον με την πάροδο του χρόνου ως προς την ευκολία του επιχειρείν, ενώ όταν η σύγκριση γίνεται κατά τη διάρκεια του έτους δείχνει τις αλλαγές στο ρυθμιστικό περιβάλλον ως προς τους τοπικούς επιχειρηματίες.

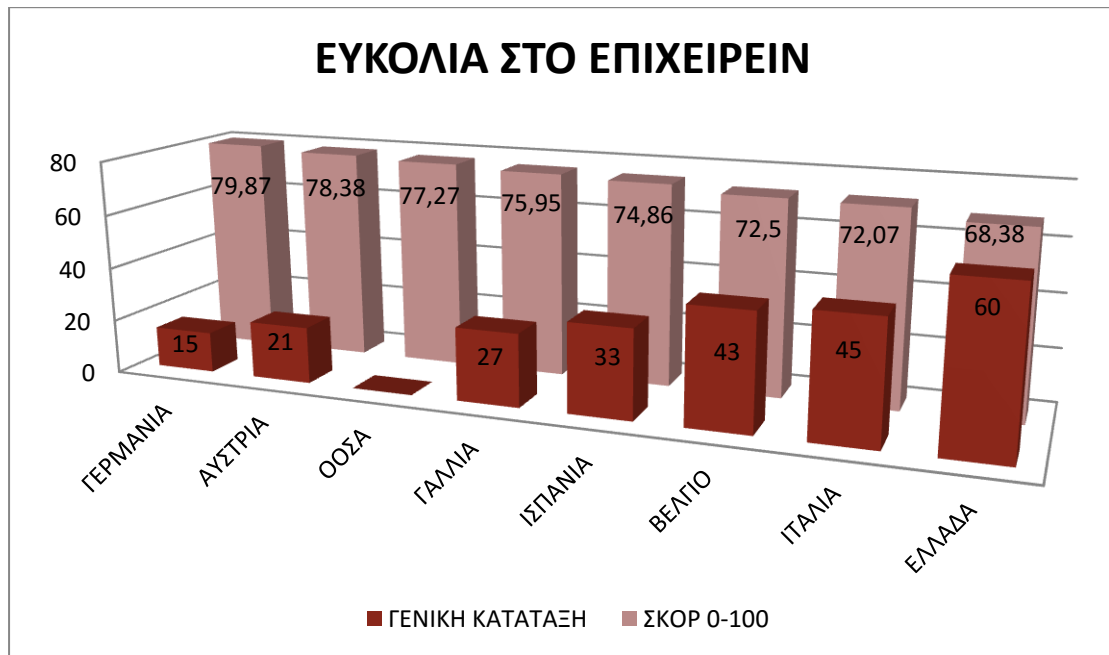
Η βαθμολογία 0 έως το 100 ή αλλιώς μεθοριακή κατάταξη βοηθάει περισσότερο στην εκτίμηση των αλλαγών που έχει κάνει μια οικονομία και πόσο κοντά ή μακριά βρίσκεται από την οικονομία που λαμβάνει τα καλύτερα σκορ²². Ο τοπικός επιχειρηματίας ή ο ξένος επενδυτής λαμβάνει υπόψη και τη γενική κατάταξη αλλά και τη μεθοριακή, καθώς συγκρίνοντας μια οικονομία και με τα δυο αυτά μέτρα, αξιολογεί κατά πόσο το κανονιστικό περιβάλλον έχει αλλάξει με την πάροδο του χρόνου, καθώς και πόσο μακριά ή κοντά έχει μετακινηθεί προς τις πλέον αποτελεσματικές πρακτικές και ισχυρότερες περιοχές.

Στα σχήματα παρακάτω βλέπουμε τη βαθμολογία που λαμβάνει η Ελλάδα στη γενική κατάταξη, αλλά και τη μεθοριακή κατάταξη συγκριτικά με άλλες χώρες. Στη γενική κατάταξη λαμβάνει τη θέση 60 σε σχέση με το 2015 που λάμβανε τη θέση 62, ενώ στη μεθοριακή κατάταξη λαμβάνει το σκορ 60,38 μεγαλύτερο κατά 0,08 από το 2015. Με τη σύγκριση της Ελλάδας με τις άλλες οικονομίες στις κατατάξεις αυτές μπορούμε να διακρίνουμε σε ποια σημεία έχουμε μεγάλη συμφύρηση και σε ποια

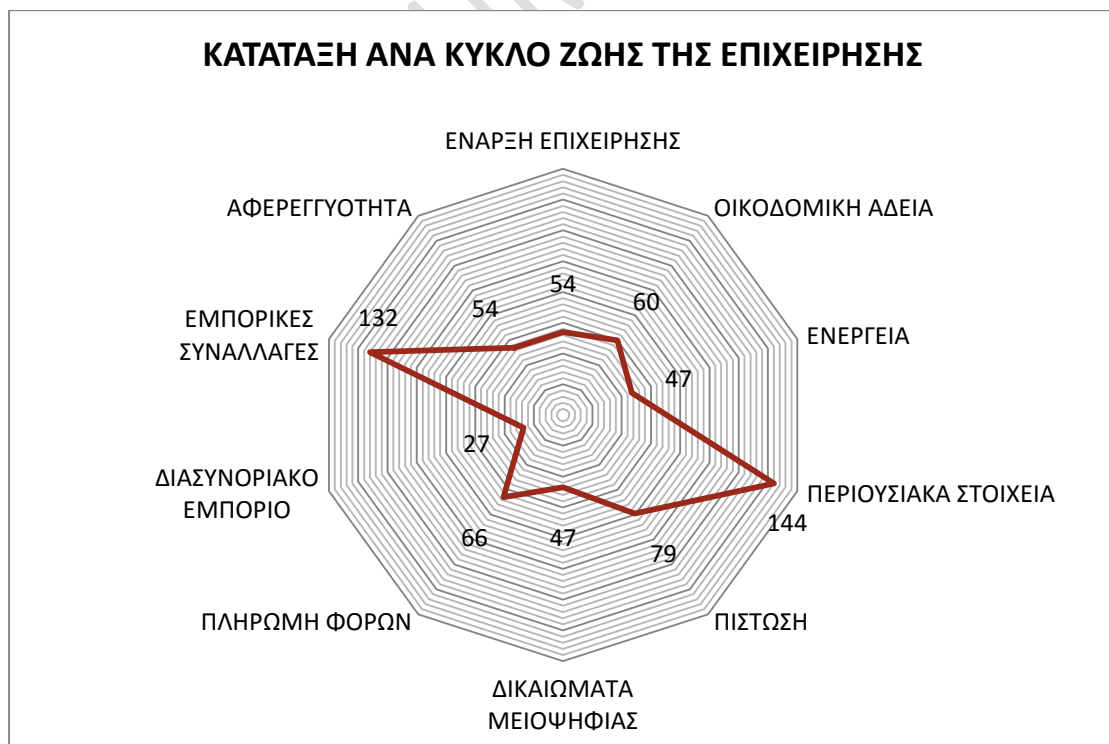
²¹ www.worldbank.org

²² Doing Business Database, 2016, "Measuring Regulatory Quality and Efficiency, Economic Profile 2016- Greece"

σημεία έχουμε τη δυνατότητα βελτίωσης, καθώς και το κόστος και το χρόνο ολοκλήρωσης όλων των κύκλων ζωής μια επιχείρησης.

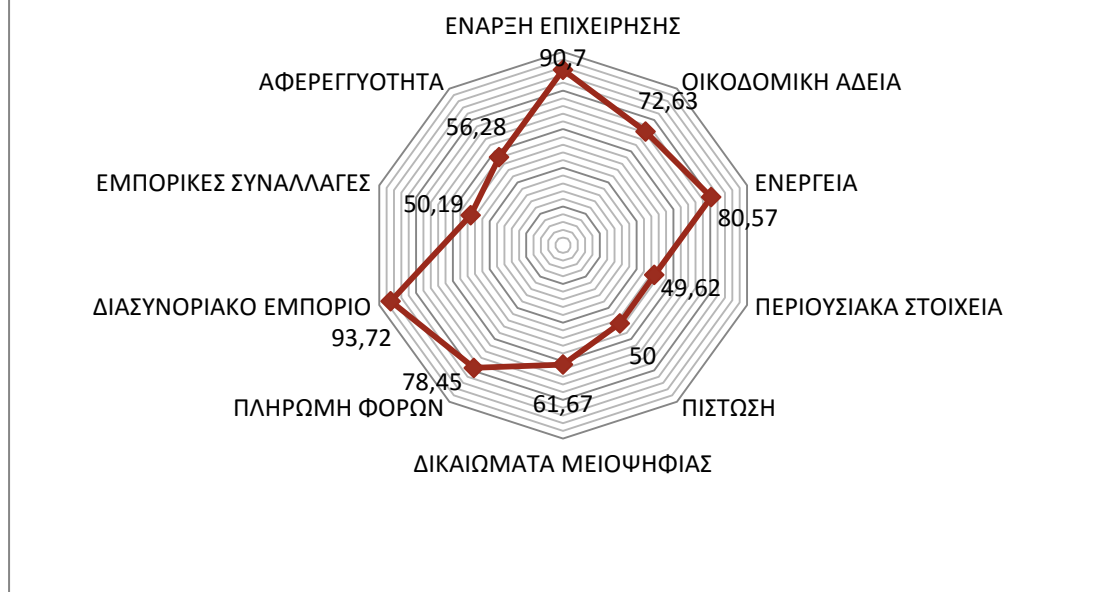

Σχήμα 4.1-Πηγή:Doing Business database

Σχήμα 4.2-Πηγή:Doing Business database

ΣΚΟΡ 0-100 ΑΝΑ ΚΥΚΛΟ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

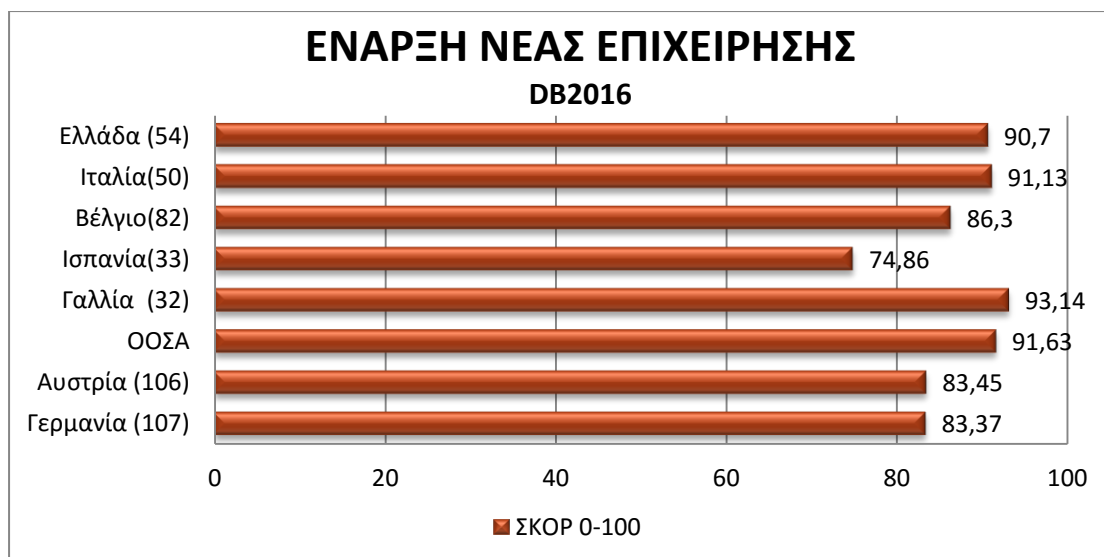

Σχήμα 4.3-Πηγή:Doing Business database

4.2.1 ΕΝΑΡΞΗ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Για να ξεκινήσει κάποιος μια νέα επιχείρηση στην Ελλάδα απαιτούνται 5 διαδικασίες, χρειάζονται 13 ημέρες, το κόστος είναι περίπου το 2,2% του κατά κεφαλήν εισοδήματος ενώ το ελάχιστο καταβλημένο κεφάλαιο είναι μηδενικό. Ο δείκτης «Ease of Doing Business» αναφέρεται στην έναρξη εταιρείας περιορισμένης ευθύνης στην πόλη της Αθήνας, ως την μεγαλύτερη πόλη της χώρας.

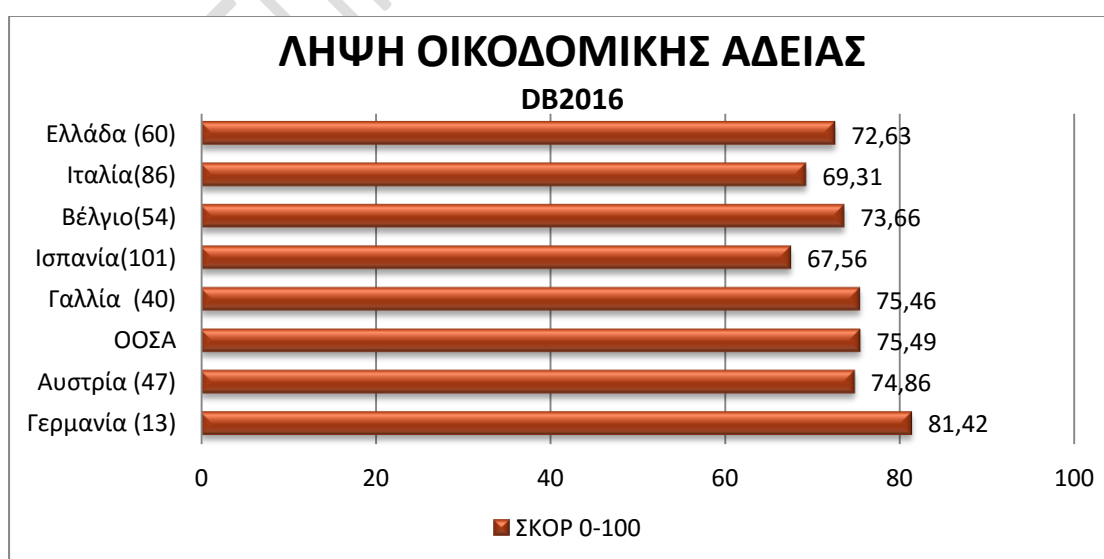
Σε παγκόσμιο επίπεδο, η Ελλάδα βρίσκεται στην 54 θέση στην κατάταξη των 189 οικονομιών ως προς την ευκολία έναρξης νέας επιχείρησης. Οι βαθμολογίες της γενικής κατάταξης και της μεθοριακής κατάταξης παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες κατά πόσο είναι εύκολο ένας επιχειρηματίας να ξεκινήσει μια νέα επιχείρηση στην Ελλάδα. Η χώρα τα τελευταία χρόνια, σύμφωνα με τον δείκτη DB2012 έκανε την έναρξη μιας επιχείρησης ευκολότερη με την εφαρμογή μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας που συνδέει διάφορες κυβερνητικές υπηρεσίες, ενώ σύμφωνα με τον δείκτη DB2014 εισήγαγε μια απλούστερη μορφή εταιρείας, την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και κατήργησε την ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση για τις εταιρείες αυτές. Τέλος, σύμφωνα με τον δείκτη DB2015 η Ελλάδα έκανε την έναρξη μιας επιχείρησης ευκολότερη μειώνοντας το κόστος εγγραφής.

Σχήμα 4.4-Πηγή:Doing Business database

4.2.2 ΛΗΨΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ

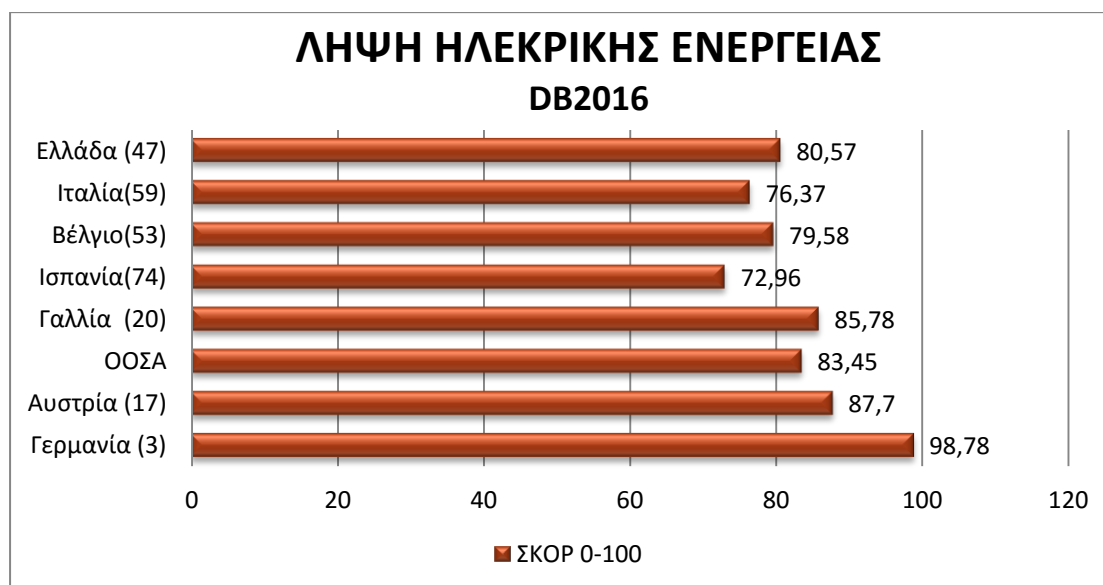
Μια επιχείρηση στην Ελλάδα για να της επιτραπεί να κατασκευάσει έστω μια αποθήκη απαιτούνται 18 διαδικασίες, 124 ημέρες και κοστίζει το 1,8% της αξίας της αποθήκης. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η χώρα, βρίσκεται στην 60 θέση ως προς τη λήψη της οικοδομικής άδειας, ενώ κατά τη διάρκεια τις τελευταίας πενταετίας σύμφωνα με τον δείκτη DB2013 η Ελλάδα μείωσε το χρόνο που απαιτείται για την απόκτηση άδειας κατασκευής με τη θέσπιση αυστηρών προθεσμιών για τις αιτήσεις χορήγησης άδειας επεξεργασίας στο δήμο.

Σχήμα 4.5- Πηγή:Doing Business database

4.2.3 ΛΗΨΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

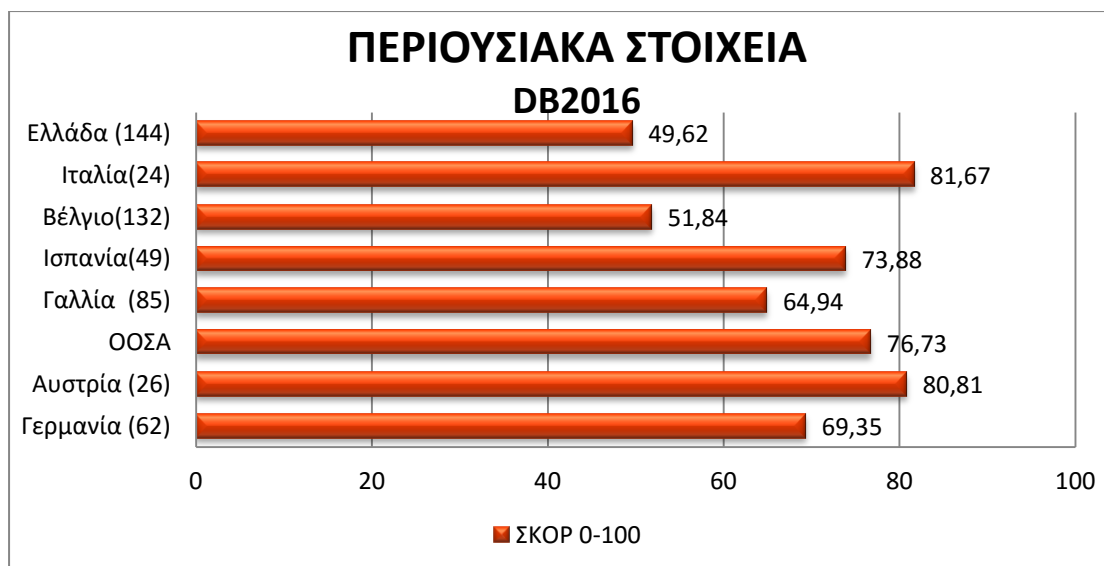
Η νέα σύνδεση ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα απαιτεί 6 διαδικασίες, 51 ημέρες και κοστίζει το 70% του κατά κεφαλήν εισοδήματος. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η Ελλάδα, κατέχει την θέση 47 ως τις τη λήψη τις ηλεκτρικής ενέργειας.

Σχήμα 4.6-Πηγή:Doing Business database

4.2.4 ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

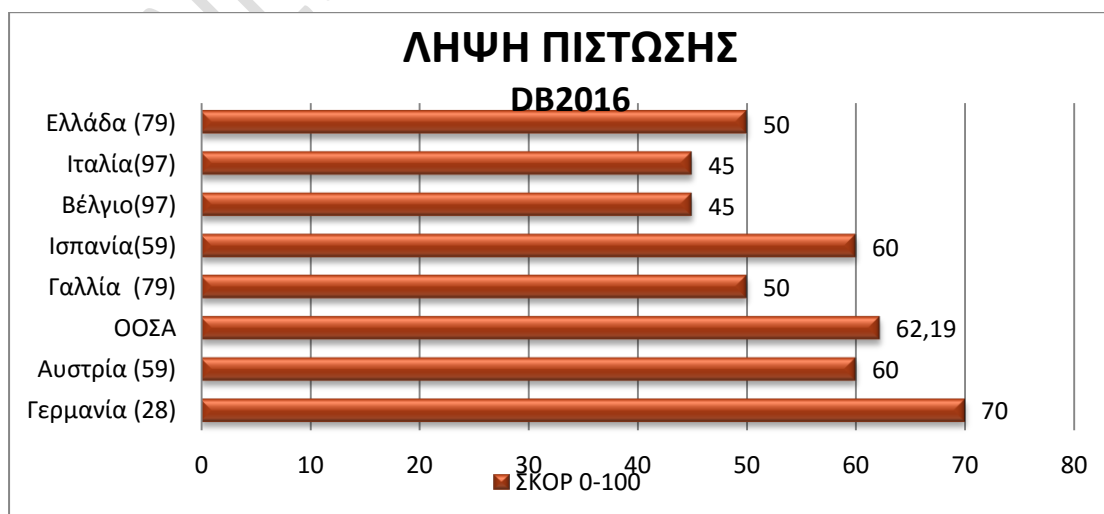
Η εγγραφή ή η μεταβίβαση ακινήτου στην Ελλάδα απαιτεί 10 διαδικασίες, 20 ημέρες και κοστίζει το 4,9% τις αξίας του ακινήτου. Σε παγκόσμιο επίπεδο η χώρα βρίσκεται στην 144 θέση στην κατάταξη των 189 οικονομιών, ως τις την ευκολία τις δήλωσης των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης. Σύμφωνα με τον δείκτη DB2011 η Ελλάδα έκανε τη μεταβίβαση ακινήτου πιο δαπανηρή με την αύξηση του φόρου μεταβίβασης από το 1% τις αξίας του ακινήτου στο 10%, ενώ σύμφωνα με τον δείκτη DB2015 η Ελλάδα στην προσπάθεια τις να καταστήσει ευκολότερη τη μεταβίβαση των ακινήτων, μείωσε τον φόρο μεταβίβασης ακινήτων και κατήργησε την υποχρέωση βεβαίωσης φορολογικής ενημερότητας.

Σχήμα 4.7-Πηγή:Doing Business database

4.2.5 ΛΗΨΗ ΠΙΣΤΩΣΗΣ

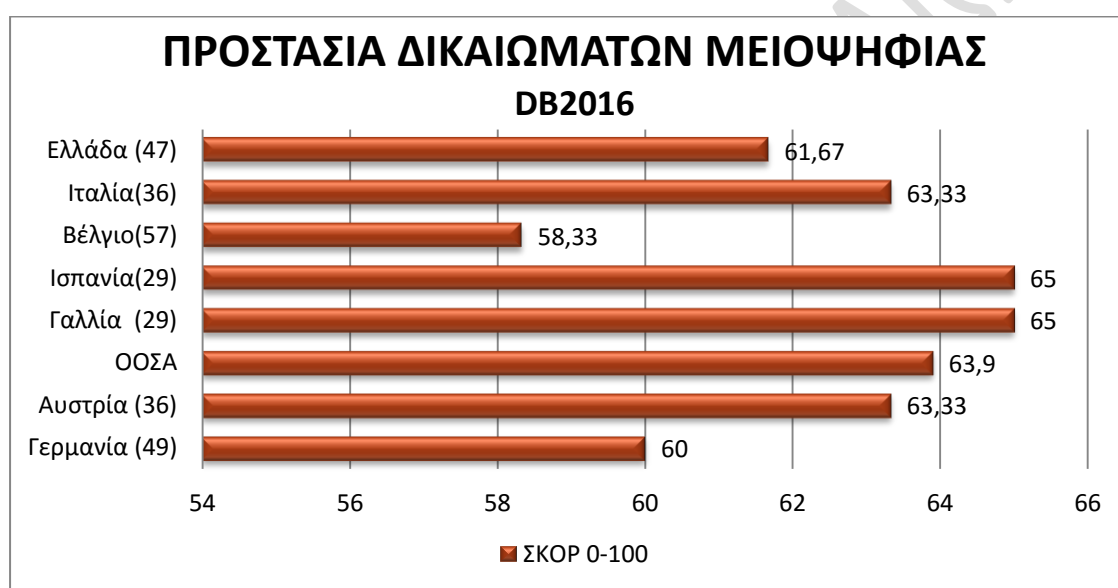
Με τον δείκτη αυτό εξετάζονται δύο εκδοχές. Η πρώτη εξετάζει κατά πόσο δίνονται σωστές και σαφείς πιστωτικές πληροφορίες μεταξύ των συμβαλλομένων, ενώ η δεύτερη εξετάζει τα νομικά δικαιώματα των δανειοληπτών και των δανειστών ως τις την ασφάλεια των συναλλαγών τις, με βαθμολογίες και των δυο εκδοχών μεταξύ 1 και 10. Στην Ελλάδα η πρώτη εκδοχή έχει βαθμολογία 7 και η δεύτερη 3, με τη χώρα να κατέχει στη γενική κατάταξη των 189 οικονομιών την 79 θέση. Οι υψηλές βαθμολογίες αντικατοπτρίζουν περισσότερες πιστωτικές πληροφορίες και ισχυρότερα νομικά δικαιώματα μεταξύ δανειοληπτών και δανειστών.

Σχήμα 4.8-Πηγή:Doing Business database

4.2.6 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

Ο δείκτης τις λαμβάνει βαθμολογίες μεταξύ 1 και 10, με την Ελλάδα να έχει μια βαθμολογία τις τάξεως του 6,2 ως τις τη δύναμη προστασίας των δικαιωμάτων μειοψηφίας και σε παγκόσμιο επίπεδο να κατέχει την 47 θέση. Σύμφωνα με τον δείκτη DB2013 η Ελλάδα ενίσχυσε την προστασία των επενδυτών με δικαιώματα μειοψηφίας με την απαίτηση μεγαλύτερης, άμεσης και ετήσιας γνωστοποίησης των συναλλαγών τις όλα τα συνδεδεμένα μέρη. Και στη συνέχεια σύμφωνα με τον δείκτη DB2014 η χώρα ενίσχυσε την προστασία των επενδυτών με τη θέσπιση υποχρέωσης για έγκριση του διευθυντή για τις τις συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη.

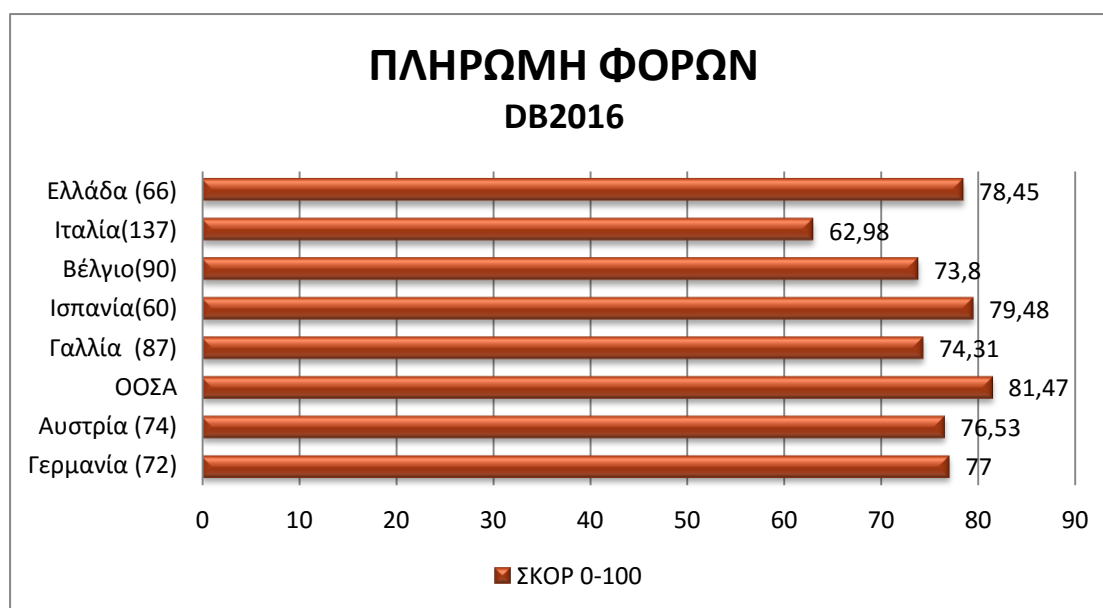

Σχήμα 4.9-Πηγή:Doing Business database

4.2.7 ΠΛΗΡΩΜΗ ΦΟΡΩΝ

Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα πληρώνουν 8 φορές φόρους ετησίως, αναμένοντας 193 ώρες, ενώ η προετοιμασία και η πληρωμή κοστίζει το 49,6% των κερδών τους. Σε παγκόσμιο επίπεδο βρίσκεται στην 66 θέση μετά από τις μεταρρυθμίσεις που έχει κάνει. Σύμφωνα με τον δείκτη DB2012 η Ελλάδα μείωσε τον συντελεστή του εταιρικού φόρου εισοδήματος, ενώ με τον δείκτη DB2014 οι δαπάνες των επιχειρήσεων για τους φόρους αυξήθηκαν, καθώς αυξήθηκε το ποσοστό εισφοράς των εργοδοτών στο ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων. Τέλος σύμφωνα με

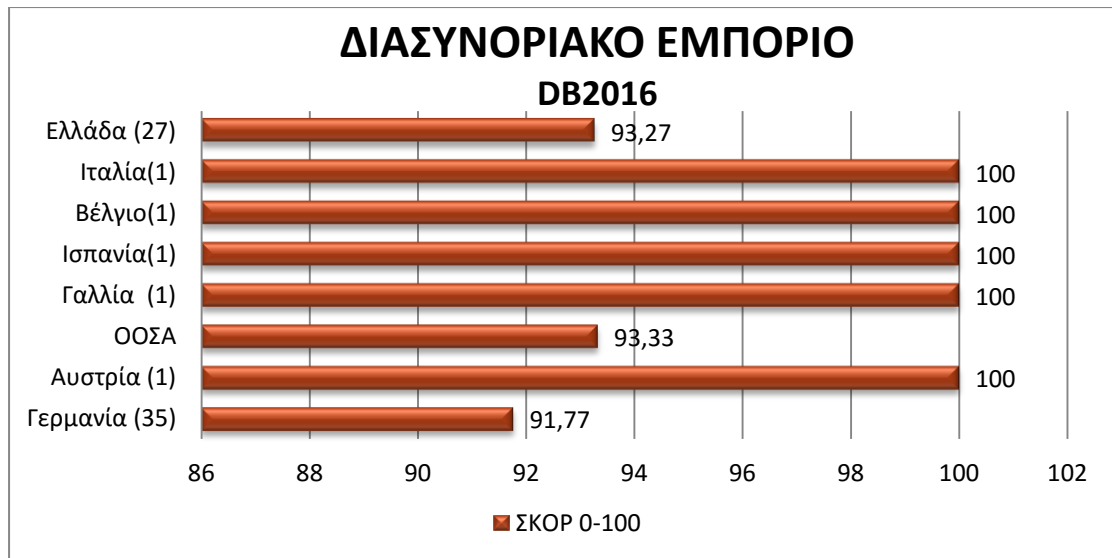
τον δείκτη DB2016 η χώρα μείωσε τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης των εργοδοτών μειώνοντας έτσι τους φόρους, αλλά και καθιστώντας τα ασφάλιστρα πλήρως εκπιπτόμενα από τον φόρο καθώς επήλθε και στη ταυτόχρονη μείωση των φορολογικών συντελεστών ιδιοκτησίας. Την ίδια στιγμή, τα έξοδα παραστάσεως ορίζονται ως μη εκπιπτόμενα, ενώ μείωσε τα ποσοστά απόσβεσης για ορισμένους τύπους παγίων περιουσιακών στοιχείων και αύξησε τον φόρο επί των τόκων.

Σχήμα 4.10-Πηγή:Doing Business database

4.2.8 ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

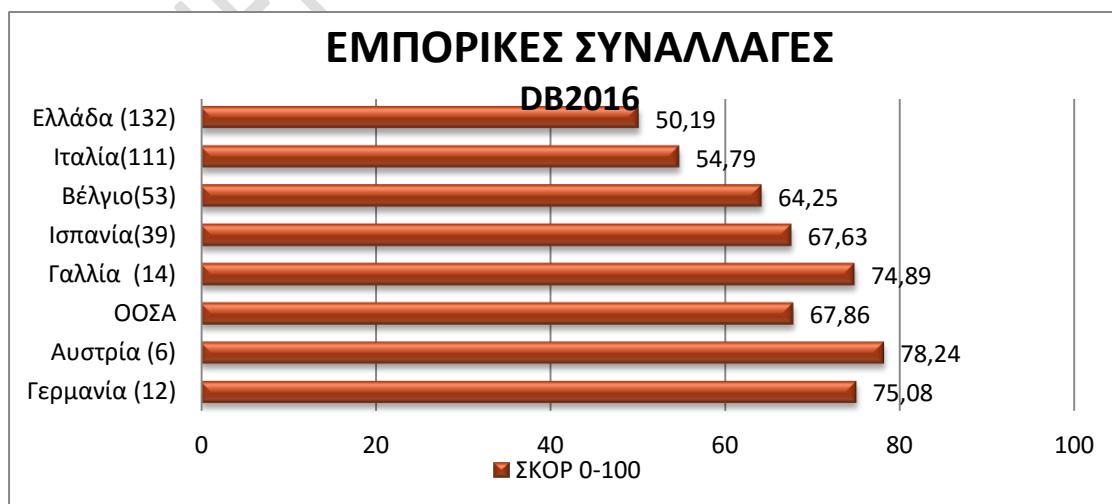
Το διασυνοριακό εμπόριο αφορά την διαπραγμάτευση μεταξύ του εισαγωγέα και του εξαγωγέα ή τον συνεργάτη αντιπρόσωπο, αλλά και τη διαπραγμάτευση στα σύνορα της εκάστοτε οικονομίας. Η Ελλάδα ως προς την ευκολία τέλεσης της διαδικασίας του διασυνοριακού εμπορίου κατέχει την 27 θέση στη γενική κατάταξη και σύμφωνα με τον δείκτη DB2014 έκανε τις συναλλαγές πέραν των συνόρων ευκολότερη με την εφαρμογή ενός συστήματος που επιτρέπει την ηλεκτρονική υποβολή των τελωνειακών διασαφήσεων για τις εξαγωγές. Το μόνο κόλλημα που υπήρξε τα τελευταία χρόνια και κράτησε τη χώρα στη θέση αυτή, είναι πως το καλοκαίρι του 2015 με την έλευση των capital controls υπήρξε μια καθυστέρηση ως προς την τέλεση των πληρωμών.

Σχήμα 4.11-Πηγή:Doing Business database

4.2.9 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

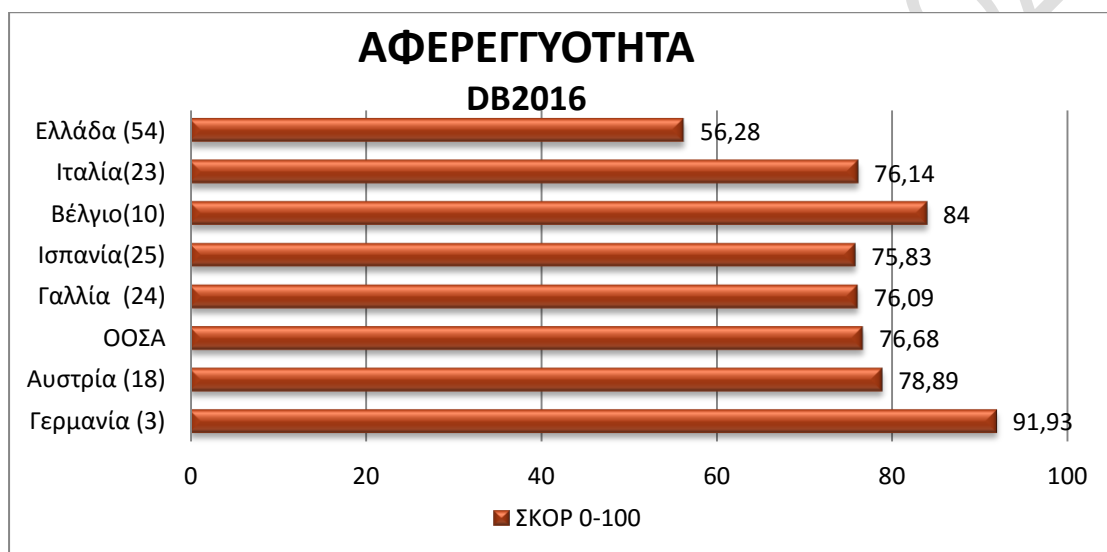
Κατά την τέλεση των εμπορικών συναλλαγών δημιουργούνται διαφορές μεταξύ των συμβαλλομένων, οι οποίες πολλές φορές έχουν οφέλη για την επιχείρηση. Στην Ελλάδα εξετάζοντας κατά πόσο είναι εύκολη η επίλυση μιας εμπορικής διαφοράς, διαπιστώθηκε ότι χρειάζονται 1580 ημέρες, με χρέωση 14.4% της αξίας της απαίτησης από τη συναλλαγή. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η χώρα να κατέχει την 132 θέση στη γενική κατάταξη των 189 οικονομιών, ενώ σύμφωνα με τον δείκτη DB2015 η Ελλάδα έκανε την επίλυση των διαφορών για εμπορικές συναλλαγές ευκολότερη με την εισαγωγή ενός συστήματος ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης των χρηστών για δικαστικές διαφορές.

Σχήμα 4.12-Πηγή:Doing Business database

4.2.10 ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ

Η αφερεγγυότητα αφορά το χρόνο, το κόστος και την έκβαση των διαδικασιών επίλυσης της αφερεγγυότητας που αφορούν εγχώρια νομικά πρόσωπα, δηλαδή κατά πόσο μια επιχείρηση έπειτα από χρεοκοπία επιβιώσει, να μπορέσει να ανακαταναείμει αποδοτικά και αποτελεσματικά τους πόρους της και να είναι φερέγγυα έναντι των πιστωτών της. Στην Ελλάδα της περιουσίας του οφειλέτη, η διαδικασία αυτή διαρκεί 3,5 χρόνια και κοστίζει το 9%, με πιο πιθανό αποτέλεσμα η επιχείρηση να πωληθεί μερικώς. Ως προς την ευκολία επίλυσης της αφερεγγυότητας η χώρα κατέχει την 54 θέση.

Σχήμα 4.13-Πηγή:Doing Business database

4.3 Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

Σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί βλέπουμε την θέση της Ελλάδας παγκοσμίως σε κάθε κύκλο ζωής μιας επιχείρησης, αλλά και τις θέσεις άλλων χωρών της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ, όπως και τις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις παγκοσμίως. Η Ελλάδα σε σχέση με τον δείκτη DB2016 ως προς την ευκολία του επιχειρείν κατέχει τη θέση 60, δύο θέσεις πιο κάτω από τη θέση που κατείχε πέρυσι στο DB2015. Η αλλαγή αυτή επήλθε από τη συνάρτηση πολλών παραγόντων του γενικότερου οικονομικού περιβάλλοντος στη χώρα.

Η έναρξη νέας επιχείρησης είναι πιο εύκολη στη Νέα Ζηλανδία που κατέχει τη θέση 1 στη Γενική κατάταξη με σκορ 99,96, σε σχέση με την Ελλάδα που κατέχει τη θέση 54 με σκορ 90,7 σε καλύτερη θέση από την Αυστρία (θέση 106), την Γερμανία (θέση 107) και την Ισπανία (θέση 82). Η Σιγκαπούρη κατέχει την πρώτη θέση στη γενική κατάταξη ως προς την λήψη οικοδομικής άδειας με σκορ 92,97, ενώ η Ελλάδα κατέχει τη θέση 60 με σκορ 72,63 και σε χειρότερη θέση σε σχέση με την Αυστρία (θέση 47), το Βέλγιο (θέση 54), τη Γαλλία (θέση 40) και τη Γερμανία (θέση 13). Πρώτη θέση ως την ευκολία λήψης ενέργειας κατέχει η Κορέα με σκορ 99,88, ενώ και η Γερμανία ως μέλος ΟΟΣΑ και Ε.Ε. κατέχει μόλις την τρίτη θέση με σκορ 98,7, ενώ η Ελλάδα κατέχει τη θέση 47 με σκορ 80,57 και τρεις θέσεις χαμηλότερα σε σχέση με τον δείκτη DB2015 όπου κατείχε τη θέση 44. Η ευκολία ως προς τη δήλωση της περιουσίας μιας επιχείρησης στην Ελλάδα είναι αρκετά δύσκολη καθώς η χώρα κατέχει την θέση 144 με σκορ 49,62 σε σχέση με τις 189 οικονομίες. Η θέση της Ελλάδας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πολύ κακή, ενώ η Νέα Ζηλανδία κατέχει και εδώ τη πρώτη θέση με σκορ 94,46. Στις χώρες του ΟΟΣΑ η ευκολία λήψης πίστωσης κινείται σχεδόν στα ίδια επίπεδα καθώς για παράδειγμα η Ελλάδα κατέχει τη θέση 79 με σκορ 50, η Αυστρία τη θέση 59 με σκορ 60, το Βέλγιο τη θέση 97 με σκορ 45, η Γαλλία τη θέση 79 με σκορ 50, η Ισπανία τη θέση 59 με σκορ 60 και με τη Γερμανία να κάνει τη διαφορά με τη θέση 28 και σκορ 70. Και στην ευκολία λήψης πίστωσης η Νέα Ζηλανδία κατέχει τη πρώτη θέση με σκορ 100. Οι επενδυτές με δικαιώματα μειοψηφίας προστατεύονται καλύτερα στη Σιγκαπούρη, η οποία κατέχει τη θέση 1 με σκορ 83,33, ενώ η Ελλάδα βρίσκεται στη θέση 47 με σκορ 61,67 τρεις θέσεις πιο κάτω από τον δείκτη DB2015. Ως προς την ευκολία πληρωμής των φόρων τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα κατέχουν την πρώτη θέση με σκορ 99,44. Η Ελλάδα βρίσκεται χαμηλότερα τρεις θέσεις από τον δείκτη DB2015 στη θέση 66 με σκορ 78,45 και 6 θέσεις από την Ισπανία (θέση 60), ενώ βρίσκεται σε υψηλότερη θέση από την Αυστρία (θέση 74), το Βέλγιο (θέση 90), τη Γερμανία (θέση 72) και την Ιταλία (θέση 137). Στο διασυνοριακό εμπόριο η Ελλάδα κατέχει μια σχετικά καλή θέση, τη θέση 27 με σκορ 93,72, ενώ η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Ιταλία και η Ισπανία κατέχουν τη πρώτη θέση μαζί με τη Δανία. Αρκετά χαμηλή θέση κατέχει η Ελλάδα (θέση 132) ως προς την ευκολία επίλυσης διαφορών μεταξύ Νομικών Προσώπων σε σχέση με το Βέλγιο (θέση 6) και τη Γερμανία (θέση 12). Και στην επίλυση των διαφορών μεταξύ Νομικών Προσώπων η Σιγκαπούρη κατέχει τη πρώτη θέση με σκορ 84,91. Ως προς την επίλυση της αφερεγγυότητας η Φινλανδία κατέχει τη πρώτη θέση

με σκορ 93,81, ενώ η Ελλάδα κατέχει τη θέση 54 με σκορ 56,28 και βρίσκεται σε χειρότερη θέση από την Αυστρία (θέση 18), το Βέλγιο (θέση 10), τη Γαλλία (θέση 24), τη Γερμανία (θέση 3), την Ιταλία (θέση 23), την Ισπανία (θέση 5).

Τέλος, η οικονομία της Ελλάδας αν θέλει να προσελκύσει νέους επενδυτές θα πρέπει να βελτιώσει όλους τους κύκλους ζωής μια επιχείρησης, ξεκινώντας από εκείνους που κατέχει πάρα πολύ χαμηλή θέση σε παγκόσμιο επίπεδο. Βέβαια, για να διατηρήσει και τους ήδη υπάρχοντες επιχειρηματίες θα πρέπει να επέλθει σε μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα καταστήσουν το περιβάλλον βιώσιμο.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Συνοπτική εικόνα της Ελλάδας παγκοσμίως									
	Ελλάδα DB2016	Ελλάδα DB2015	Αυστρία DB2016	Βέλγιο DB2016	Γαλλία DB2016	Γερμανία DB2016	Ιταλία DB2016	Ισπανία DB2016	Καλύτερη επίδοση παγκοσμίως DB2016
Έναρξη Επιχείρησης(rank)	54	50	106	20	32	107	50	82	Νέα Ζηλανδία-Θέση 1
Έναρξη Επιχείρησης(score)	90,7	90,71	83,45	94,5	93,14	83,37	91,13	86,3	Νέα Ζηλανδία-Σκορ 99,96
Οικοδομική Άδεια(rank)	60	60	47	54	40	13	86	101	Σιγκαπούρη-Θέση 1
Οικοδομική Άδεια(score)	72,63	72,63	74,86	73,66	75,46	81,42	69,31	67,56	Σιγκαπούρη-Σκορ 92,97
Ενέργεια(rank)	47	44	17	53	20	3	59	74	Κορέα-Θέση 1
Ενέργεια(score)	80,57	80,57	87,7	79,58	85,78	98,78	76,37	72,96	Κορέα-Σκορ 99,88
Περιουσιακά Στοιχεία(rank)	144	144	26	132	85	62	24	49	Νέα Ζηλανδία-Θέση 1
Περιουσιακά Στοιχεία(score)	49,62	49,62	80,81	51,84	64,94	69,35	81,67	73,88	Νέα Ζηλανδία-Σκορ 94,46
Πίστωση(rank)	79	71	59	97	79	28	97	59	Νέα Ζηλανδία-Θέση 1
Πίστωση(score)	50	50	60	45	50	70	45	60	Νέα Ζηλανδία-Σκορ 1,00
Δικαιώματα μειοψηφίας(rank)	47	44	36	57	29	49	36	29	Σιγκαπούρη-Θέση 1
Δικαιώματα μειοψηφίας(score)	61,67	61,67	63,33	58,33	65	60	63,33	65	Σιγκαπούρη-Σκορ 83,33
Πληρωμή Φόρων(rank)	66	63	74	90	87	72	137	60	Ην. Αραβικά Εμιράτα-Θέση 1
Πληρωμή Φόρων(score)	78,45	77,89	76,53	73,8	74,31	77	62,98	79,48	Ην. Αραβικά Εμιράτα-Σκορ 99,44
Διασυνοριακό Εμπόριο(rank)	27	27	1	1	1	35	1	1	Δανία-Θέση 1
Διασυνοριακό Εμπόριο(score)	93,72	93,72	100	100	100	91,77	100	100	Δανία-Σκορ 100
Εμπορικές Συναλλαγές(rank)	132	131	6	53	14	12	111	39	Σιγκαπούρη-Θέση 1
Εμπορικές Συναλλαγές(score)	50,19	50,19	78,24	64,25	74,89	75,08	54,79	67,63	Σιγκαπούρη-Σκορ 84,91
Αφερεγγυότητα(rank)	54	52	18	10	24	3	23	25	Φινλανδία-Θέση 1
Αφερεγγυότητα(score)	56,28	55,98	78,89	84	76,09	91,93	76,14	75,83	Φινλανδία-Σκορ 93,81

Πίνακας 4.1 - Πηγή:Doing Business database

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΟΟΣΑ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οργανισμός οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), είναι ο διεθνής οργανισμός εκείνων των ανεπτυγμένων χωρών που υποστηρίζουν τις αρχές της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Δημιουργήθηκε το 1948 ως οργανισμός ευρωπαϊκής οικονομικής συνεργασίας (Organization for European Economic Co-operation-OEEC), με πρώτο γενικό γραμματέα τον Γάλλο Robert Marjolin, με σκοπό να διαχειριστεί το σχέδιο Marshall για την ανοικοδόμηση της Ευρώπης μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Αργότερα η ιδιότητα μέλους της επεκτάθηκε και σε μη ευρωπαϊκά κράτη, και το 1960 μετασχηματίστηκε στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Στόχος του οργανισμού είναι να παρέχει ένα περιβάλλον όπου οι κυβερνήσεις μπορούν να συγκρίνουν εφαρμογές πολιτικής, να βρουν απαντήσεις στα κοινά προβλήματα, να προσδιορίσουν καλές πρακτικές και να συντονίσουν τις εσωτερικές και διεθνείς πολιτικές. Στην ουσία αποτελεί ένα φόρουμ όπου μέσω της όμοιας σε όλες τις χώρες πίεση και αντιμετώπιση, να δημιουργείται ένα ισχυρό κίνητρο να ακολουθούνται δεσμευτικές συνθήκες. Οι ανταλλαγές μεταξύ των κυβερνήσεων του ΟΟΣΑ ρέουν από τις πληροφορίες και την ανάλυση που παρέχονται από την γραμματεία στο Παρίσι. Η γραμματεία αυτή συλλέγει στοιχεία, παρακολουθεί τις τάσεις και αναλύσεις, καθώς και τις προβλέψεις οικονομικής ανάπτυξης. Επίσης, ερευνώνται οι κοινωνικές αλλαγές ή πιθανά εξελισσόμενα σενάρια στο εμπόριο, το περιβάλλον, τη γεωργία, τη τεχνολογία, τη φορολογία και σε διάφορα άλλα επίπεδα.

Κατά τη διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας, ο ΟΟΣΑ είχε αντιμετωπίσει μια σειρά οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων εμβαθύνοντας περαιτέρω τη σχέση και δέσμευσή του με τις επιχειρήσεις, τα συνδικάτα, και άλλους αντιπρόσωπους της κοινωνίας. Οι διαπραγματεύσεις του ΟΟΣΑ αφορούν τη φορολογία μεταφοράς καθώς και την τιμολόγηση των προϊόντων. Με άλλα λόγια ο

ΟΟΣΑ, έχει προετοιμάσει το έδαφος για τις διμερείς φορολογικές συνθήκες σε όλο τον κόσμο.

Τα ιδρυτικά μέλη του ΟΟΣΑ αποτελούν οι χώρες: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σουηδία, Τουρκία, ενώ υπάρχουν και χώρες που εισχώρησαν αργότερα στον οργανισμό και αποτελούνται από τις: Αυστραλία, Χιλή, Τσεχία, Εσθονία, Φινλανδία, Ουγγαρία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Κορέα, Μεξικό, Νέα Ζηλανδία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία και Καναδάς.

5.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Παίρνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία για τις χώρες του ΟΟΣΑ οι ροές ΑΞΕ για το 2015 σχεδόν διπλασιάστηκαν σε σχέση με το 2014 και αντιπροσωπεύουν το 58% των παγκόσμιων ροών, θα εξετάσουμε κατά πόσο οι ΑΞΕ επηρεάζουν το ΑΕΠ αλλά και κατά πόσο το ΑΕΠ επηρεάζει τις ροές ΑΞΕ.

Ως δείγμα για την μελέτη μας λαμβάνουμε τις τιμές των ΑΞΕ και του ΑΕΠ για την χρονική περίοδο 2014-2015 (όπου υπάρχει και η τεράστια αλλαγή στις ροές ΑΞΕ), εξετάζοντας τις εξής υποθέσεις:

H₁: Οι ροές ΑΞΕ στις χώρες ΟΟΣΑ επηρεάζουν την ανάπτυξη των χωρών με αύξηση (μείωση) του ΑΕΠ.

Πρέπει να τονίσουμε βέβαια ότι τα επίπεδα ανάπτυξης των χωρών φαίνονται μακροπρόθεσμα και όχι με μία μεμονωμένη χρονική στιγμή, και για το λόγο αυτό εξετάζουμε δύο διαφορετικές χρονιές.

H₂: Οι τιμές του ΑΕΠ επηρεάζουν τις ροές ΑΞΕ, καθώς οι επενδυτές επενδύουν στις χώρες που υπάρχει εγγώριος πλούτος.

Η υπόθεση αυτή αποτελεί και βασικό προσδιοριστικό παράγοντα²³ για την επιλογή της χώρας υποδοχής της επένδυσης.

²³ Βλέπε Κεφάλαιο 2

Το μοντέλο που θα χρησιμοποιήσουμε για την ανάλυση των υποθέσεων αυτών είναι με βάση το κλασικό μοντέλο της παλινδρόμησης $Y = \alpha + \beta X + \varepsilon$, όπου Y = εξαρτημένη μεταβλητή, X = ανεξάρτητη μεταβλητή και ε = σφάλμα υπόθεσης.

Αναλύοντας τα δεδομένα με το στατιστικό πρόγραμμα EVIEWS 8 και με βάση τις συναρτήσεις:

- $AE\Pi = \alpha + A\Xi E * X + \varepsilon$, για την υπόθεση H_1 , και
- $A\Xi E = \alpha + AE\Pi * X + \varepsilon$, για την υπόθεση H_2

συλλέγουμε αποτελέσματα που μας δίνουν απαντήσεις για τη σχέση μεταξύ των μεταβλητών.

5.2.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ H_1 : $AE\Pi = \alpha + A\Xi E * X + \varepsilon$

- ΕΤΟΣ 2014

Dependent Variable: GDP2014

Method: Least Squares

Date: 09/03/16 Time: 13:21

Sample: 1 34

Included observations: 34

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	91469.26	497669.5	0.183795	0.8553
FDI2014	<u>62.19290</u>	13.29064	<u>4.679453</u>	0.0001
R-squared	<u>0.406278</u>	Mean dependent var		1431311.
Adjusted R-squared	0.387724	S.D. dependent var		3033321.
S.E. of regression	2373515.	Akaike info criterion		32.25466
Sum squared resid	1.80E+14	Schwarz criterion		32.34445
Log likelihood	-546.3293	Hannan-Quinn criter.		32.28528
F-statistic	<u>21.89728</u>	Durbin-Watson stat		1.364980
Prob(F-statistic)	<u>0.000050</u>			

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι ενώ το R-squared δεν είναι πολύ υψηλό (0= καθόλου εφαρμογή, 1= τέλεια εφαρμογή) και το F-statistic μας δείχνει ότι οι ΑΞΕ επηρεάζουν μόνο κατά 21,9% το ΑΕΠ, το T-statistic=4,68 > 2, άρα στατιστικά σημαντική η σχέση των μεταβλητών και τέλος, σύμφωνα με το Prob(F-statistic) βλέπουμε ότι η πιθανότητα να μην ισχύει η υπόθεση μας ότι οι ΑΞΕ επηρεάζουν το ΑΕΠ, είναι σχεδόν μηδενική.

- ΕΤΟΣ 2015

Dependent Variable: GDP2015

Method: Least Squares

Date: 09/03/16 Time: 13:18

Sample: 1 34

Included observations: 34

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	216116.7	293458.6	0.736447	0.4668
FDI2015	<u>36.24350</u>	3.666171	<u>9.885928</u>	0.0000
R-squared	<u>0.753337</u>	Mean dependent var		1399582.
Adjusted R-squared	0.745629	S.D. dependent var		3097620.
S.E. of regression	1562292.	Akaike info criterion		31.41823
Sum squared resid	7.81E+13	Schwarz criterion		31.50801
Log likelihood	-532.1099	Hannan-Quinn criter.		31.44885
F-statistic	<u>97.73157</u>	Durbin-Watson stat		1.413835
Prob(F-statistic)	<u>0.000000</u>			

Αν και το 2014 οι συντελεστές δεν ήταν ιδιαίτερος υψηλοί, για το 2015 βλέπουμε ότι το R-squared τείνει στο 1, δηλαδή έχουμε σχεδόν τέλεια εφαρμογή της υπόθεσης μας. Επίσης, βλέπουμε με το F-statistic ότι οι ΑΞΕ επηρεάζουν κατά 97,7% το ΑΕΠ και με το T-statistic = 9.88>2 η σχέση των μεταβλητών είναι στατιστικά σημαντική. Τέλος, η πιθανότητα να μην εφαρμόζεται η υπόθεση μας ότι οι ΑΞΕ επηρεάζουν το ΑΕΠ είναι μηδενική.

ΥΠΟΘΕΣΗ H₂: ΑΞΕ = α + ΑΕΠ*X + ε

- ΕΤΟΣ 2014

Dependent Variable: FDI2014

Method: Least Squares

Date: 09/03/16 Time: 13:24

Sample: 1 34

Included observations: 34

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	12193.22	4625.622	2.636016	0.0128
GDP2014	<u>0.006533</u>	0.001396	<u>4.679453</u>	0.0001
R-squared	<u>0.406278</u>	Mean dependent var		21543.32
Adjusted R-squared	0.387724	S.D. dependent var		31087.74
S.E. of regression	24325.55	Akaike info criterion		23.09346
Sum squared resid	1.89E+10	Schwarz criterion		23.18325
Log likelihood	-390.5889	Hannan-Quinn criter.		23.12408
F-statistic	<u>21.89728</u>	Durbin-Watson stat		2.103655
Prob(F-statistic)	<u>0.000050</u>			

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι ενώ το R-squared δεν είναι πολύ υψηλό (0= καθόλου εφαρμογή, 1= τέλεια εφαρμογή) και το F-statistic μας δείχνει ότι το ΑΕΠ επηρεάζει μόνο κατά 21,9% τις ΑΞΕ, το T-statistic=4,68 > 2, άρα στατιστικά σημαντική η σχέση των μεταβλητών και τέλος, σύμφωνα με το Prob(F-statistic) βλέπουμε ότι η πιθανότητα να μην ισχύει η υπόθεση μας ότι το ΑΕΠ επηρεάζει τις ροές ΑΞΕ, είναι σχεδόν μηδενική. Ο συντελεστής παλινδρόμησης δεν είναι πολύ υψηλός, αλλά παρ' όλα αυτά είναι στατιστικά σημαντική μεταβλητή. Αυτό συμβαίνει, όπως είπαμε παραπάνω, επειδή ο εγχώριος πλούτος είναι ένας μόνο προσδιοριστικός παράγοντας που επηρεάζει τις ΑΞΕ.

- ΕΤΟΣ 2015

Dependent Variable: FDI2015

Method: Least Squares

Date: 09/03/16 Time: 13:24

Sample: 1 34

Included observations: 34

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3562.253	7058.941	0.504644	0.6173
GDP2015	<u>0.020785</u>	0.002103	<u>9.885928</u>	0.0000
R-squared	<u>0.753337</u>	Mean dependent var		32653.16
Adjusted R-squared	0.745629	S.D. dependent var		74180.99
S.E. of regression	37413.36	Akaike info criterion		23.95447
Sum squared resid	4.48E+10	Schwarz criterion		24.04425
Log likelihood	-405.2259	Hannan-Quinn criter.		23.98509
F-statistic	<u>97.73157</u>	Durbin-Watson stat		1.720638
Prob(F-statistic)	<u>0.000000</u>			

Αν και το 2014 οι συντελεστές δεν ήταν ιδιαίτερος υψηλοί, για το 2015 βλέπουμε ότι το R-squared τείνει στο 1, δηλαδή έχουμε σχεδόν τέλεια εφαρμογή της υπόθεσης μας. Επίσης, βλέπουμε με το F-statistic ότι το ΑΕΠ επηρεάζει κατά 97,7% τις ΑΞΕ και με το T-statistic = 9.88 > 2 η σχέση των μεταβλητών είναι στατιστικά σημαντική. Τέλος, η πιθανότητα να μην εφαρμόζεται η υπόθεση μας ότι το ΑΕΠ επηρεάζει τις ροές ΑΞΕ είναι μηδενική. Ο συντελεστής παλινδρόμησης δεν είναι πολύ υψηλός, αλλά παρ' όλα αυτά είναι στατιστικά σημαντική μεταβλητή. Αυτό συμβαίνει, όπως είπαμε παραπάνω, επειδή ο εγχώριος πλούτος είναι ένας μόνο προσδιοριστικός παράγοντας που επηρεάζει τις ΑΞΕ.

5.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Συλλέγοντας τα στοιχεία και εφαρμόζοντας την παλινδρόμηση στις ανωτέρω υποθέσεις, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι ΑΞΕ και το ΑΕΠ είναι δύο

μεταβλητές οι οποίες επηρεάζουν η μία την άλλη. Αν κάποιος αναλύει τα δεδομένα διαχρονικά θα συμπεραίνει πως υπάρχει θετική σχέση. Όσο πιο υψηλές είναι οι ροές των ΑΞΕ σε μια χώρα είτε επηρεάζουν το ΑΕΠ στην αύξηση του, είτε οι επενδυτές επενδύουν στις χώρες αυτές λόγω του εγχώριου πλούτου τους. Ο εγχώριος πλούτος αποτελεί έναν από τους προσδιοριστικούς παράγοντες που ένας επενδυτής επενδύει σε μία χώρα. Στην παρούσα μελέτη, στην δεύτερη συνάρτηση, εξετάζουμε μόνον τον εγχώριο πλούτο για λόγους ευκολίας συλλογής δεδομένων. Ενώ στην πρώτη εξετάζουμε ως μεταβλητή μόνον τις ΑΞΕ για ευκολία συλλογής δεδομένων.

Στην περίπτωση μας οι χώρες του ΟΟΣΑ είναι ένα καλό παράδειγμα για να δείξουμε πως και οι δυο υποθέσεις ισχύουν, καθώς από την έλευση της οικονομικής κρίσης και μετά η περίοδος 2014-2015 είναι αξιοσημείωτη καθώς βλέπουμε ραγδαία αύξηση των ροών ΑΞΕ αλλά και των τιμών του ΑΕΠ. Διαχρονικά λαμβάνοντας υπόψη τη παρούσα μελέτη, αλλά και διευρύνοντας τα στοιχεία σε πιο σύγχρονα, θα βοηθήσουν στην καλύτερη μελέτη των δεδομένων και των συμπερασμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

6.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι ΑΞΕ παγκοσμίως αποτελούν τον πιο σύγχρονο μοχλό ανάπτυξης όλων των οικονομιών, καθώς προσφέρει αρκετές ωφέλειες στις χώρες υποδοχής. Τις τελευταίες δεκαετίες, ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις επιλέγουν την επέκτασή τους σε διεθνές επίπεδο, μέσω του διασυνοριακού εμπορίου, την εγκατάστασή τους εξολοκλήρου από την αρχή σε άλλη χώρα, κλπ. Για την επέκταση αυτή βέβαια λαμβάνουν υπόψη μια σειρά παραγόντων, όπως τα επενδυτικά κίνητρα της χώρας υποδοχής ΑΞΕ, το επιχειρηματικό περιβάλλον και τον επιχειρηματικό κίνδυνο, την παρούσα οικονομική κατάσταση, το μέγεθος της αγοράς και άλλους.

Μέσω της παρούσας εργασίας διαπιστώθηκε πως από την έναρξη της κρίσης κι έπειτα, η τελευταία χρονιά αποτέλεσε τη καλύτερη από άποψη αύξησης ΑΞΕ παγκοσμίως. Η αύξηση αυτή προήλθε κυρίως από την εταιρική και χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, όπως διασυνοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές. Στην ίδια διάρκεια διαπιστώθηκαν και νέες τάσεις όπως στροφή των ΑΞΕ προς τις υπηρεσίες, καθώς και αύξηση των ροών ΑΞΕ στις χώρες του ΟΟΣΑ, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την τελευταία χρονιά που είχαμε διπλασιασμό των ροών σε σχέση με το 2014. Βέβαια, οι πρόσφατες επενδύσεις αφορούν κυρίως συγχωνεύσεις και όχι εξολοκλήρου επενδύσεις (Greenfield Investment).

Στην Ελλάδα, παρόλο που η οικονομική κρίση την μάστιζε μέχρι το 2014 περίπου και με την έλευση της ύφεσης τα επόμενα χρόνια, οι εισροές ΑΞΕ ήταν αρκετά ικανοποιητικές. Εξάιρεση αποτελούν τα τελευταία αποτελέσματα, όπου διαπιστώνεται πως τα κατάλοιπα της οικονομικής κρίσης, της ύφεσης, της πολιτικής αστάθειας και άλλων παραγόντων, οδηγούν τους επενδυτές σε από - επένδυση μεγάλων κεφαλαίων. Παρόλα αυτά, η χώρα έχει κλάδους οι οποίοι είναι σχεδόν ανεκμετάλλετοι κυρίως στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα που τα επενδυτικά περιθώρια είναι ιδιαίτερα υψηλά. Πρέπει να δοθεί έμφαση στα μοναδικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας (γεωπολιτικά), και να εκμεταλλευτεί τα επενδυτικά της

περιθώρια στον τουρισμό, τις μεταφορές, τη ναυτιλία, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Οι ΑΞΕ όπως προαναφέρθηκε αποτελούν βασικό εργαλείο μιας χώρας για ανάπτυξη. Στην Ελλάδα η προσέλκυση επενδύσεων αποτελεί δύσκολο κομμάτι καθώς το επιχειρείν στη χώρα, σύμφωνα με τον δείκτη της World Bank “Ease of Doing Business”, είναι αρκετά δύσκολο παρόλο που υπάρχουν υψηλά επενδυτικά περιθώρια σε πολλούς κλάδους. Η χώρα πρέπει να προβεί σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε πολλούς από τους κύκλους ζωής μιας επιχείρησης, ούτως ώστε να καταστούν δυνατές οι επενδύσεις και το επιχειρείν. Η Ελλάδα πρέπει να δώσει προτεραιότητα σε παράγοντες που αφορούν την ελκυστικότητα της αγοράς σε νέους επενδυτές με μείωση της γραφειοκρατίας και της διαφθοράς, αύξηση των κινήτρων, παρέχοντας σταθερό φορολογικό σύστημα. Κάθε οικονομία η οποία θέλει να προσελκύσει επενδύσεις για να αναπτυχθεί πρέπει να εξετάζει τους προσδιοριστικούς παράγοντες, τα κίνητρα που προσφέρει αλλά και τα εμπόδια που προκαλεί στους υποψήφιους επενδυτές και να επέλθει σε τέτοιες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα βοηθήσουν την οικονομία και τους επενδυτές.

Τέλος, μέσω της παρούσας εργασίας συμβάλλουμε στο τρόπο που εξετάζονται οι ΑΞΕ παγκοσμίως και πως οι επενδυτές εξετάζουν μια ενδεχόμενη επένδυση σε μια χώρα διαφορετική από τη δική τους, εστιάζοντας στον δείκτη Ease of Doing Business, αλλά και τα γενικότερα χαρακτηριστικά που έχει η χώρα αυτή. Επίσης, μέσω την εμπειρικής ανάλυσης των δεδομένων για τις χώρες του ΟΟΣΑ καταλήξαμε πως η σχέση ΑΞΕ και ΑΕΠ είναι θετική, καθώς αποτελούν δύο στοιχεία που επηρεάζονται μεταξύ τους και όταν λαμβάνουν υψηλές τιμές είναι κατά κύριο λόγο θετικό στοιχείο για τη χώρα που αφορούν. Τα δεδομένα που συλλέχτηκαν για την εργασία αυτή είναι χρήσιμα για περαιτέρω έρευνα αλλά και βασικό εργαλείο για να πάρει κάποιος μια καλή γεύση του «τι εστί ΑΞΕ;».

6.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Μέσω της παρούσας εργασίας εξετάσαμε την επίδραση των ΑΞΕ στο ΑΕΠ και το αντίθετο στις χώρες ΟΟΣΑ. Οι ΑΞΕ αποτελούν τον πιο υγιή τρόπο χρηματοδότησης σε περιόδους ύφεσης, έτσι μεγάλο ενδιαφέρον θα είχε σε επόμενες έρευνες να

εξεταστεί στις χώρες της ΕΕ ποιος ή ποιοι προσδιοριστικοί παράγοντες επηρεάζουν τις ΑΞΕ, και να εξεταστεί μέσω ενός πολυπαραγοντικού συστήματος ούτως ώστε να εξαχθούν πιο επαρκή αποτελέσματα. Οι χώρες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, έχουν την ανάγκη προσέλκυσης ΑΞΕ για να μπορέσουν να αναπτυχθούν και να ξεφύγουν από την ύφεση και να περάσουν σε τροχιά ανάπτυξης. Οι μελέτες αυτές μέσω της εξέτασης πρόσφατων δεδομένων μπορούν να δώσουν χρήσιμες πληροφορίες αλλά και λύσεις στις οικονομίες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΡΟΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΠΟΣΑ ΣΕ ΔΙΣ \$	ΕΚΡΟΕΣ ΑΞΕ						ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΞΕ					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
ΟΟΣΑ	1.028.831	1.213.394	920.566	926.218	874.950	1.182.927	715.133	873.964	698.825	776.542	571.811	1.063.370
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	19.803	1.716	6.737	1.580	3	-16.741	36.442	58.906	58.970	56.946	39.613	22.268
ΑΥΣΤΡΙΑ	9.585	21.933	13.114	15.565	5.066	12.403	2.576	10.625	3.990	5.719	9.326	3.838
ΒΕΛΓΙΟ	-8.313	46.413	33.834	23.063	5.010	38.554	43.233	78.329	6.518	13.678	-8.704	31.035
ΚΑΝΑΔΑΣ	34.721	52.144	55.875	54.863	55.758	67.224	28.399	39.667	43.119	71.732	58.581	48.672
ΧΙΛΗ	10.226	12.470	17.252	8.780	11.857	15.550	15.220	16.815	24.960	18.170	21.161	20.028
ΤΣΕΧΙΑ	1.168	-328	1.794	4.021	1.620	2.306	6.147	2.323	8.000	3.641	5.492	1.223
ΔΑΝΙΑ	1.382	11.278	7.359	7.174	8.401	13.219	-9.167	11.488	418	1.050	3.471	3.643
ΕΣΘΟΝΙΑ	167	-1.455	1.054	431	-230	306	1.509	1.006	1.566	546	507	208
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	10.189	5.016	7.546	-2.401	-563	-212	7.359	2.552	4.156	-169	17.303	18.619
ΓΑΛΛΙΑ	48.158	51.462	31.574	24.993	42.871	35.075	13.891	31.671	16.985	42.884	15.192	42.890
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	125.453	78.002	62.188	39.166	98.502	75.933	65.646	67.573	28.190	10.479	-6.866	13.327
ΕΛΛΑΔΑ	1.558	1.774	678	-785	904	379	330	1.144	1.741	2.817	1.671	-290
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1.173	4.713	11.717	1.870	3.521	1.534	2.195	6.315	14.427	3.406	7.489	1.271
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	-2.368	18	-3.205	460	-257	-599	245	1.107	1.025	397	447	-136
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	22.350	-1.166	22.573	29.020	43.137	101.634	42.807	23.566	45.275	44.889	31.136	100.560
ΙΣΡΑΗΛ	8.656	9.166	3.257	5.502	3.667	9.742	6.335	8.728	8.468	12.448	6.738	11.565
ΙΤΑΛΙΑ	32.567	53.677	7.992	25.107	26.318	27.612	9.179	34.355	93	24.268	19.718	14.996
ΙΑΠΩΝΙΑ	56.276	107.550	122.514	135.745	113.699	128.698	-1.252	-1.757	1.732	2.303	2.092	-2.251
ΚΟΡΕΑ	28.280	29.705	30.632	28.360	28.039	27.640	9.497	9.773	9.496	12.767	9.274	5.042
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	20.842	9.052	2.771	25.278	23.438	39.378	35.661	13.302	4.423	15.368	12.074	24.600
ΜΕΞΙΚΟ	15.050	12.636	22.470	13.138	8.304	8.072	26.369	23.746	20.306	45.726	25.629	28.382
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	68.363	34.818	6.174	69.960	55.971	113.449	-7.185	24.391	20.121	51.363	52.200	72.663
ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ	716	2.524	-457	524	71	213	-61	4.222	3.396	1.831	2.493	-986
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	30.520	14.412	26.274	8.855	20.847	13.035	21.238	10.895	27.179	1.975	5.531	-10.619
ΠΟΛΩΝΙΑ	6.149	1.028	2.905	-451	1.975	4.060	12.800	15.953	12.441	3.626	12.532	7.438
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	-9.956	13.917	-8.096	-1.035	4.539	7.979	1.507	5.997	8.963	2.405	7.630	7.381
Δ.ΣΛΟΒΑΚΙΑΣ	946	491	-73	-313	-123	-183	1.770	2.146	2.826	-604	-332	803
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	-19	200	-258	-214	264	-65	106	1.088	339	-151	1.061	994
ΙΣΠΑΝΙΑ	38.393	45.248	-2.479	25.947	45.372	47.386	40.331	32.412	24.667	45.065	32.959	22.038
ΣΟΥΗΔΙΑ	20.364	29.912	28.977	30.075	8.565	23.732	141	12.946	16.349	4.859	3.562	12.588
ΕΛΒΕΤΙΑ	85.718	48.098	43.307	38.553	-3.331	122.262	28.750	28.282	15.983	646	6.644	120.823
ΤΟΥΡΚΙΑ	1.469	2.330	4.106	3.528	6.655	4.770	9.086	16.136	13.283	12.283	12.135	16.436
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	48.075	95.577	20.769	-18.770	-81.854	-61.445	58.180	42.296	55.626	47.589	52.478	39.536
ΗΝ.ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ	301.080	419.061	339.693	328.628	336.936	320.029	205.850	236.068	193.795	216.588	111.577	384.786

ΣΥΝ.ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ	1.407.730	1.529.340	1.214.774	1.283.176	1.368.398	1.625.967	1.504.548	1.700.161	1.469.741	1.577.613	1.399.691	1.833.077
Ε.Ε.	477.494	480.371	255.658	279.003	289.967	507.537	380.283	414.862	293.966	319.016	281.935	433.920
G20	860.275	1.041.993	825.460	815.832	880.507	870.808	910.858	1.063.103	874.646	1.032.504	807.685	1.019.924
G20 - ΟΟΣΑ	711.021	903.361	704.549	636.338	635.232	616.866	461.288	558.334	441.595	543.566	339.422	614.083
G20 - ΜΗ ΟΟΣΑ	149.253	138.132	120.910	179.494	245.275	253.941	449.570	504.770	433.051	488.938	468.263	405.841
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	965	1.488	1.055	890	1.806		11.333	10.840	15.324	11.301	4.599	
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	26.763	16.067	5.208	14.942	26.040	13.498	88.452	101.158	86.607	69.181	96.895	75.075
ΚΙΝΑ	57.954	48.421	64.963	72.971	123.130	187.801	243.703	280.072	241.214	290.928	268.097	249.859
ΙΝΔΙΑ	15.968	12.608	8.553	1.766	9.951	6.947	27.397	36.499	23.996	28.153	33.870	44.000
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	2.664	7.713	5.422	6.652	7.077	6.250	13.771	19.241	19.138	18.817	21.866	15.508
ΡΩΣΙΑ	41.116	48.635	28.423	70.685	64.203	27.498	31.668	36.868	30.188	53.397	29.152	10.765
ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ	3.907	3.430	4.402	4.943	5.396	3.804	29.233	16.308	12.182	8.865	8.012	5.905
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ	-84	-229	2.885	6.646	7.671	5.349	4.014	3.783	4.403	8.296	5.772	1.772

ΠΙΝΑΚΑΣ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΠΟΣΑ ΣΕ ΔΙΣ \$	ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΕΚΡΩΝ ΑΞΕ						ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΕΙΣΡΩΝ ΑΞΕ					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
ΟΟΣΑ	16.779.580	16.816.158	18.180.409	19.796.071	19.421.407	19.196.765	13.127.667	13.335.082	14.668.535	16.085.637	16.369.068	15.923.646
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	449.768	418.814	476.426	456.993	446.589	396.433	527.096	554.931	614.542	568.094	562.815	537.367
ΑΥΣΤΡΙΑ	181.636	193.133	209.533	231.840	216.556	288.269	160.614	152.760	164.696	178.828	176.597	164.789
ΒΕΛΓΙΟ			419.640	465.528	439.575				486.226	482.946	415.718	
ΚΑΝΑΔΑΣ	998.466	891.619	972.042	1.102.293	1.120.477	1.078.333	983.889	862.698	953.503	961.995	954.489	756.038
ΧΙΛΗ	48.084	59.376	73.005	83.044	88.581	84.872	151.058	157.090	181.016	195.078	204.151	204.566
ΤΣΕΧΙΑ	14.923	13.214	17.368	20.627	18.490	18.481	128.505	120.569	136.494	134.085	121.512	113.057
ΔΑΝΙΑ	165.369	176.071	183.985	190.661	177.398		96.985	98.406	98.293	94.486	97.220	
ΕΣΘΟΝΙΑ	5.545	4.805	6.064	6.787	6.114	6.063	15.551	16.349	18.934	21.202	19.711	18.914
ΦΙΛΑΝΔΙΑ				145.333	117.307					88.763	93.896	
ΓΑΛΛΙΑ	1.172.979	1.247.922	1.307.605	1.360.308	1.279.019	1.230.756	630.692	698.832	717.253	796.500	729.107	703.086
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1.383.601	1.432.696	1.346.487	1.440.954	1.408.535	1.404.275	959.200	988.551	863.416	952.649	843.008	792.491
ΕΛΛΑΔΑ	42.623	48.041	44.960	36.300	30.492		35.025	29.058	24.763	25.850	22.531	
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	22.315	26.357	37.717	38.452	39.060	38.503	90.581	85.331	104.009	108.517	98.885	92.132
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	11.481	11.711	9.093	9.503	8.415	7.153	11.025	11.754	9.325	7.367	7.889	7.273
ΙΡΛΑΝΔΙΑ			412.012	538.755	634.726	793.441			364.569	392.921	378.181	435.501
ΙΣΡΑΗΛ	68.972	70.783	71.172	76.726	79.686	89.347	61.180	65.327	76.527	88.161	93.279	104.370
ΙΤΑΛΙΑ				533.906	485.316					364.965	346.805	
ΙΑΠΩΝΙΑ	831.110	955.854	1.037.700	1.118.009	1.169.077		214.890	225.785	205.754	170.713	169.436	
ΚΟΡΕΑ	144.032	172.413	202.875	238.812	265.729	277.057	135.500	135.178	157.876	180.860	179.205	173.683
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ				101.283	130.192					91.397	180.424	
ΜΕΞΙΚΟ	121.557	114.755	148.450	139.642	143.852	139.607	363.791	338.995	376.348	394.727	389.672	354.996
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	968.130	996.012	1.001.416	1.144.235	1.040.035		588.071	610.643	628.120	770.988	715.667	707.064
ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ	16.053	19.007	19.529	18.740	18.998	1.074.320	57.365	64.444	71.472	75.209	76.652	66.055
ΝΟΡΒΗΓΙΑ				198.677	230.721	17.262				196.448	226.632	

ΠΟΛΩΝΙΑ	16.407	18.928	26.102	27.725	24.938		187.602	164.424	198.953	229.167	205.581	
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	43.968	54.412	49.587	51.200	43.686		84.869	84.979	98.698	108.181	93.031	
Δ.ΣΛΟΒΑΚΙΑΣ	3.456	4.021	4.765	4.829	2.987	2.563	50.327	51.978	55.118	58.021	52.485	48.164
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	8.147	7.826	7.533	7.142	6.454	5.473	10.667	11.490	12.202	12.269	12.298	11.847
ΙΣΠΑΝΙΑ				513.326	492.642					604.681	541.424	
ΣΟΥΗΔΙΑ				395.580	349.817					353.408	284.746	
ΕΛΒΕΤΙΑ	1.041.313	1.109.816	1.192.900	1.193.976	1.067.905		610.852	690.859	736.686	782.639	764.113	
ΤΟΥΡΚΙΑ	22.506	27.652	30.936	33.318	39.505	44.541	187.148	136.607	190.128	149.778	177.603	145.296
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1.574.643	1.625.966	1.593.820	1.579.928	1.513.215	1.538.154	1.057.145	1.145.700	1.428.091	1.490.033	1.744.222	1.457.427
ΗΝ.ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ	4.809.587	4.514.327	5.222.874	6.291.370	6.285.320	5.982.787	3.422.293	3.498.726	3.915.538	4.954.713	5.390.081	5.587.969
ΣΥΝ.ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ	20.184.201	20.315.343	22.453.013	24.400.345	24.461.062	21.326.406	22.269.780	23.393.513	25.742.046	28.084.693	28.815.581	20.577.855
Ε.Ε.	8.336.286	8.538.461	8.775.680	9.122.505	8.708.046	8.845.799	6.748.791	6.920.993	7.509.066	7.947.634	7.707.087	7.314.709
G20	13.049.881	13.144.011	14.319.323	15.983.630	16.028.937	15.875.986	12.282.234	12.789.637	13.935.792	15.462.905	16.028.988	15.678.804
G20 - ΟΟΣΑ	11.997.904	11.921.679	12.874.195	14.295.533	14.156.634	13.746.346	8.809.698	8.941.112	9.786.033	10.985.027	11.486.445	11.024.595
G20 - ΜΗ ΟΟΣΑ	1.051.977	1.222.332	1.445.128	1.688.097	1.872.303	2.129.640	3.472.536	3.848.525	4.149.760	4.477.878	4.542.543	4.654.209
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	30.328	32.891	32.916	34.326	36.150		87.552	98.941	100.438	109.887	82.216	
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	191.349	206.187	270.864	300.791	299.748	310.425	682.346	696.408	743.964	747.891	762.050	630.518
ΚΙΝΑ	317.210	424.780	531.900	660.480	882.640	1.129.300	1.569.604	1.906.908	2.068.000	2.331.238	2.599.102	2.842.300
ΙΝΔΙΑ	96.911	109.519	118.072	119.838	131.524		205.603	206.373	224.987	226.543	252.818	
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	6.672	6.204	12.401	19.350	24.230		160.735	184.804	211.635	230.818	219.301	
ΡΩΣΙΑ		315.742	332.328	385.328	307.200			408.942	438.195	471.481	272.243	
ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ	26.528	29.958	34.359	39.303	44.699		176.378	186.758	199.032	207.897	215.909	
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ	83.248	97.051	111.779	128.681	146.023		179.564	159.391	163.509	152.123	138.904	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Δημήτριος Κιρκιλής, Νέα Αναθεωρημένη Έκδοση 2010, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, Εκδόσεις Κριτική,

Αποστόλου Πρόδρομος, Πανεπιστήμιο Πειραιά 2013, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις σε χώρες του Οργανισμού Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας,

Βελώνης Δημήτριος, Πανεπιστήμιο Πειραιά 2015, Οι προσδιοριστικοί παράγοντες των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ευρωζώνη και ο ρόλος της κρίσης,

Γκοτσούλιας Κωνσταντίνος, Πανεπιστήμιο Πάτρας 2011, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στα Βαλκάνια,

Μελομένη Γ. Ζερβανταρίδου, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας 2015, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις – Η περίπτωση της Ελλάδας,

Κωνσταντίνα Κοτταρίδη – Δημήτριος Γιακούλας, Ερευνητικό Κείμενο Νο 5/2013, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις: Οι επιπτώσεις της κρίσης και ο ρόλος των Θεσμών,

Κωνσταντίνα Κοτταρίδη, 2014, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και Ελλάδα, Παρατηρητήριο για την κρίση,

Καλογιώργη Μαρία, ΤΕΙ Καβάλας 2008, Ο ρόλος και η σημασία των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων-Μια συγκριτική ανάλυση μεταξύ Ελλάδας και Ιρλανδίας,

Καρπουζά Ευαγγελία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας 2010, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις ως τρόποι επέκτασης της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο εξωτερικό με ιδιαίτερη έμφαση στα Βαλκάνια,

Νεμφίδου Ραχήλ, ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας 2009, Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και η οικονομική τους ανάπτυξη,

Αγγελική Σ. Παπαγεωργίου, Πανεπιστήμιο Πειραιά 2013, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις- Προσδιοριστικοί παράγοντες και πολιτικές προσέλκυσης στο πλαίσιο της οικονομικής διπλωματίας,

Παναγιώτης Ρήγας, Πανεπιστήμιο Πειραιά 2012, Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα,

Νικόλαος Δ. Φίλιππας, Χίος 20-4-2016 – Πανεπιστήμιο Αιγίου, «Ξένες Άμεσες Επενδύσεις και Ανάπτυξη»,

Νικόλαος Δ. Φίλιππας, 2014, Αναπτυξιακές προοπτικές της ελληνικής φαρμακοβιομηχανίας για την εγχώρια και τη διεθνή αγορά,

Νικόλαος Δ. Φίλιππας, Φωτεινή Οικονόμου, Αθανάσιος Χαρέμης, 2014, Μελέτη για επενδύσεις στην Ελλάδα- Μελέτη απογραφής των ιδιωτικών ελληνικών και ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα γι την περίοδο Ιουνίου 2012 έως και σήμερα συμπεριλαμβανομένων των ΣΔΙΤ και των αποκρατικοποιήσεων,

Νικόλαος Δ. Φίλιππας, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών - Αθήνα 2014, Παράγοντες που επηρεάζουν τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις: Ελλάδα και χώρες του OECD.

Ξένη

John H. Dunning and Raineesh Narula, 1996, Foreign Direct Investment and Governments – Catalysts for economic restructuring, Routledge,

Elizabeth Asiedu, Donald Lien, USA 2003, “Capital Controls and Foreign Direct Investment”,

Foteini Economou, Christos Hassapis, Nikolaos Philippas and Mike G. Tsionas, August 2016, “Foreign direct investment determinants in OECD and developing countries”,

Firat Demir, 2013, “Effects of FDI flows on institutional development in the South: Does it matter where investors are from?”,

H. Peter Gray, June 2003, Extending the Eclectic Paradigm in International Business: Essays in Honor of John Dunning,

Iota K. Nassr, Virginia Robano, Gert Wehinger, OECD working papers on Finance, Insurance and Private Pensions No. 41,2016, “Unleashing the Export Potential of SMEs in Greece”,

Jayasuriya, D. 2011 “Improvements in the World Bank’s ease of doing business rankings: do they translate into greater foreign direct investment inflows?”

Kinga Z. Elo, April 2007, “The effect of Capital Controls on Foreign Direct Investment Decisions under Country Risk with Intangible Assets”,

Nikolaos Philippas, 2014, “Economic and financing conditions in the Greek economy with emphasis on SMEs”,

Serkan Sahim, Ilhan Ege, International Conference on Applied Economics, ICOAE 2015, Russia July 2015, “Financial Development and FDI in Greece and neighboring countries: A panel data analysis”,

Zvi Bodie, Alex Kane, Alan J. Marcus, Ninth Edition 2013, Essentials of Investments, McGraw – Hill Irwin,

Doing Business Database, 2016, “Measuring Regulatory Quality and Efficiency, Economic Profile 2016- Greece”,

Doing Business Database, 13th Edition 2016, “Measuring Regulatory Quality and Efficiency - Comparing business regulation for domestic firms in 189 economies”,

OECD Database, April 2016, FDI in figures,

OECD, 2002, “Foreign Direct Investment for Development, Maximizing Benefits, Minimizing Costs”,

UNCTAD Series on International Investment Policies for Development, UNITED NATIONS, New York and Geneva 2009, “The role of international Investment Agreements in attracting Foreign Direct Investments to developing countries”,

United Nations Conference on Trade and Development, World Investment Report 2016, “Investor Nationality: Policy challenges”,

United Nations Conference on Trade and Development, World Investment Report 2015, “Reforming International Investment Governance – Global Investment Trends” Chapter I,

United Nations Conference on Trade and Development, New York and Geneva 2013, “World Investment Prospects Survey 2013-2014”,

United Nations Conference on Trade and Development, New York and Geneva 2014, “World Investment Prospects Survey 2014-2016”,

United Nations Conference on Trade and Development, New York and Geneva 2009, “The role of International Investment Agreements in Attracting Foreign Direct Investment to Developing Countries”,

Διαδικτυακοί Τόποι

www.oecd.org

www.unctad.org

www.worldbank.org

www.scopus.com

www.bankofgreece.gr

www.lib.unipi.gr

www.enterprise.gov.gr

www.doingbusiness.org

www.naftemporiki.gr

www.sciencedirect.com/scirus

www.google.com

www.investgreece.gr

www.wikipedia.org

www.fortunegreece.com

www.statistics.gr

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ